وتوویژی گۆڤاری "والاپریس" ژماره 66 /٦٥ لەگەڵ بەڕێز مستەفا هیجری

وەک گۆڤاری **والاپریس**، لە بارەگای سەرەکیی سکرتارییەتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، لەگەڵ مستەفا هیجری سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، کۆبووینەوە بۆ سازدانی ئەم دیدارە.

هیجری سکرتێری حیزبێکە کەلە رابردوودا لە خەبات و تێکۆشانێکی سەختدا بووە و خاوەنی چەندین سەرکردەی تێکۆشەری وەکو "شەهید قازی، قاسملوو و شەرەفکەندی"یە و لە چەند ساڵی رابردوودا لە بەردەم چەندین مەترسیی گەورە و تیرۆر و هەڕەشە و ترس و تۆقانێکی زۆردا بووە.

سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، لە بارەگای سەرەکیی خۆی، سەبارەت بە بارودۆخی کۆنگرەی نەتەوەیی و بارودۆخی سیاسیی کورد و کێشە و گرفتەکانی حیزبی دێموکرات و ئەگەرەکانی یەکگرتنەوەی هەردوو باڵی حیزب، ئەو ئاڵوگۆڕانەی لە خۆرهەڵاتی ناوەڕاستدا پێکهاتووە، بیر و بۆچوونەکانی دەخاتەڕوو.

واڵا پرێس: با لەوەوە دەست پێ بکەم حیزبێک کە خاوەنی کۆمار بێت، حیزبێک خاوەنی قازی و قاسملوو و هەزاران پێشمەرگە، هەزاران شەهید بێت، حیزبێک لە رابردوودا خاوەنی دەسەڵات بووە لە رۆژهەڵاتی کوردستان، ئێستا دەبینین لە ئوردووگایەک قەتیس ماوە، ئەو حیزبە بە ئوردووگانشین ناسراوە و گلەیی ئەوەی لێ دەکرێت ناتوانێت خەباتی چەکداری دەست پێ بکات و ناتوانێت خەباتی مەدەنی بەرەو پێش بەرێت، چۆن وەڵامی ئەم پرسیارانە دەدەیتەوە؟

هیجری: واقیعەکە ئەوەیە، بە گوێرەی ئەو ئاڵوگۆڕانەی کەلە دونیا و ناوچەکە و وڵاتدا دێتەپێشێ، ئاڵوگۆڕەکان کاریگەریی خۆیان لەسەر هەموو جووڵەی کەسایەتی و کۆمەڵ و حیزب و دەسەڵاتێک دادەنێن، بۆیە ئەو رابردووەی جەنابت باست کرد بۆ حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران تەواو راستە، رابردوویەکی پڕ لە شانازی و پڕ لە خەبات و تێکۆشان و فیداکاری هەبووە، بەڵام ئێستا وەزعییەتی دنیا و ناوچەکە گۆڕاوە، نەک بۆ ئێمە وەکو حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران کە حیزبێکی ئۆپۆزسیۆنی ئێرانین، بەڵکوو لە ناوچەکەدا و لە دنیادا هەڵسووڕانی حیزبەکان ئاڵوگۆڕیان بەسەردا هاتووە. ئێستا هەڵسووڕان و تێکۆشانی حیزبەکان وەکو (٣٠) ساڵ (٤٠) ساڵ، لەمەوپێش نەماوە، کۆمەڵگا گۆڕاوە، بیر و بۆچوونەکان گۆڕاون، ئەو گۆڕانانە پێویستیی نوێیان بەدوای خۆیاندا دەهێنن. لێرەدا مەسەلەکە ئەوەیە کە ئایا بە راستی ئەو دەورەی کەلە رابردوودا هێزە سیاسییەکان بەتایبەتی هێزە سیاسییەکانی کورد روویان لە خەباتی چەکداری و خەباتی پێشمەرگایەتی بوو، ئایا ئێستا ئەو ویست و داخوازییانە لەنێو کۆمەڵگادا بەو شکڵەی خۆی، خەڵک دەیەوێت؟ ئایا شوێندانەری خۆی هەیە لەسەر دەسەڵات کە بتوانێت دەسەڵات بێنێتە سەر مێزی وتووێژ و داخوازییەکانی نەتەوەی بەسەردا بسەپێت؟ ئەوەی کە ئێمە لە رابردوودا کردوومانە بەتایبەتی لە دوای هاتنەسەر کاری کۆماری ئیسلامیی ئێران کە ئێستا ماوەی چەند ساڵێکی بەسەردا تێدەپەڕێت، هەموو ئەو شێوە خەباتەمان لە رابردوودا تاقیکردووەتەوە، وەکو

خەباتی چەکداری، خەباتی مەدەنی، خەباتی سیاسی، ڕاگەیاندن و ڕێکخستن و هەموو ئەوانە، بەڵام بەهۆی نەبوونی هاوسەنگیی هێز، ئێمە ورده ورده پاشەکشەمان کردووه و هاتووینەته سنوورەکان و ئێستا وەک باسمان کرد بەشی ئاشکرای حیزبەکەمان له کەمپەکانی حیزب له کوردستانی عێراقدا نیشتەجێیه که لەو کەمپانەدا کاری حیزبی دەکەین به پێچەوانەی ئەوەی باس دەکرێت که ئەوه کەمپنشینییه و بێ دەسەڵاتییه! بەڵکوو ئێمه لەو ماوەیەدا کاری زۆر چڕ و پڕمان هەیه له پێوەندی لەگەڵ مەسەلەی میدیایی، له پێوەندی له دەرەوەی وڵات لەگەڵ هێز و ڕێکخراوه سیاسییەکانی کورد له هەموو بەشەکاندا، هەروەها ڕێکخستن له ناوخۆی وڵاتدا به شێوەی نهێنی کار و تێکۆشانێکی زۆر بەرچاومان هەیه، ئەوەی ئێستا بەشێکی زۆر له خەڵکی کورد له بەرچاویانه ڕاگیرانی خەباتی چەکدارییه لەلایەن حیزبی ئێمەوە، بێجگه لەو بەشه هەموو بەشەکانی دیکەی کار و تێکۆشانی حیزبی دێموکرات ئەکتیڤ و کارایه، بەڵام بەگوێرەی لێکدانەوەیەک که حیزبی ئێمه کردوویەتی، له ئێستادا دەست پێ کردنەوەی خەباتی چەکداری له کوردستانی ئێراندا به قازانج نازانین، پێمان وایه دەبێت ئێستا له خەباتی دیکه سوود وەربگرین، هەروەک هەتا ئێستا کردوومانه و له کاتێک که گونجاو بێت خەباتی چەکداری دەست پێ بکەین، خەباتی چەکداری به بۆچوونی ئێمه وەک حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانخەباتێک نییه که بسەپێت بەسەرماندا وەکوو خەباتێک که ئیلزامەن ئێمه ئەگەر خەباتی چەکداری نەبێ دەست ڕابگرین و کاری دیکه نەکەین، بەڵکوو پێمان وایه کەله هەر سەردەمێکدا ڕەنگه شکڵێک له خەبات و تێکۆشان گونجاو بێت له وڵاتدا، بەپێی لێکدانەوەیەکی سیاسی که هەمانه له پێوەندی لەگەڵ مەسەلەی مەنتیقەدا له ئێراندا و له دنیادا واقیعەتەکه ئەوەیه که خەباتی چەکداری وەکوو ڕابردوو خەباتێک نییه که خەڵکی و لایەنەکان پێشوازیی لێ بکەن، بۆیه فیعلەن ئێمه ئەو بەشەمان ڕاگرت، بەڵام بەشی کارەکانی دیکەمان زۆر فەعاله.

واڵا پرێس: ببوره خەباتی چەکداریتان ڕاگرتووه؟ یان به ناچاری ڕاگیراوه، واته بۆ نموونه وەزعییەتێک که ئێستا هەرێمی کوردستان بەدەستی هێناوه له دەرئەنجامی شەڕ و خەباتی چەکداری بووه، له کوردستانی تورکیا سوڵح که دەکرێت له دەرئەنجامی هاوسەنگی هێز و خەباتی چەکداریدا بووه، له کوردستانی سووریه خەباتێک هاتووەته کایەوه دەرئەنجامی خەباتی چەکدارییه، ڕاسته ئاڵوگۆڕێک پێکهاتووه لەو ناوچەیەدا. تۆ پێت وانییه هێشتا بۆ ئێوه خەباتی چەکداری یەکێک بێت له پێشەنگی کارەکانی ئێوه، وەکوو جەنابیشت باست کرد، بۆ ئێوه هەلومەرجێک نییه بۆ کاری ڕێکخراوەیی و کاری ئازاد له ئێران، له ڕێگای کاری تەشکیلاتی و نهێنیشەوه له ماوەی پانزه بیست ساڵی ڕابردوودا نەتانتوانیوه کاریگەریی گەوره دابنێن، یەعنی پێتان وانییه که خەباتی چەکداری بۆ ئێوه گرنگ و پێویسته، دەتوانێت ڕۆڵی خۆی بگێڕێت؟

هیجری: خەباتی چەکداری کاریگەریی خۆی هەیه، بەڵام هەموو شتێک نییه، من لەو باوەڕەدا نیم ئەو گۆڕانانەی لەم ناوچەیەدا ڕوویان داوه چ له کوردستانی عێراق بێت یان سووریه و تورکیه، ئەوه خەباتی چەکداری هێزی کورد هێنابێتیه پێشێ! لەگەڵ ڕێزم بۆ هەموو خەباتێک که گەلی کورد له مێژوودا کردوویەتی، بەتایبەتی له کوردستانی عێراقدا که خەباتێکی زۆر دوور و درێژ و

پڕ لە قوربانیی داوە، بەڵام ئەوەی هاتە کایەوە لە کوردستانی عێراقدا بەشی هەرە زۆری بەسترابوو بەو ئاڵوگۆڕانەی کەلە ناوچەکەدا هاتۆتە پێشێ. ئەو هێرشەی کرایە سەر عێراق، "سەدام حوسێن"ی بەڕووخان دا، دەزانین هێزەکانی کوردی عێراق لەگەڵ هەموو فیداکارییەک کە کردیان نەیانتوانی کاریگەری دابنێن کە ویست و داخوازییەکانی گەلی کورد لەو بەشەدا لەگەڵ سەدام حسێن چارەسەر بکەن، ئەوەی کە ئێستا لە کوردستانی سووریەشدا دەیبینین کە بەشێک لە کوردستانی سووریە ئازادە و هێزەکانی حکوومەتی تێدا نییە، لەبەر ئەوە نییە کە بە چالاکی هێزی کورد ئەو ئاڵوگۆڕە هاتووەتە پێش، بەڵکوو ئەو وەزعەی لە ناوچەکەدا دەگوزەرێ هێناویەتیە پێشێ کە بەشار ئەسەد تووشی شەڕێکی توندوتیژ و خوێناوی بووە و لاواز بووە، بۆیە ئەو وەزعییەتە لەوێدا خوڵقاوە.

لە تورکیاشدا کورد فیداکاریی بەرچاوی کردووە، بەشێکی بەرچاوی ئەو ئاڵوگۆڕانەی ئێستا لە تورکیادا هەیە بە خەباتی مەدەنی دەچێتە پێشێ و ویست و داخوازیی کوردی تێدا زەق بۆتەوە، ئێستا پڕۆسەیەک دەستی پێ کردووە لە نێوان pkk و حکوومەتی تورکیادا، بەشێکی بنچینەیی دەگەڕێتەوە سەر بیر و بۆچوون و هەڵسوکەوتی حیزبێک کە ئێستا لەسەر کارە، چونکە ئێمە پێش ئەو حیزبەش لەگەڵ ئەوەی خەباتی کورد لە تورکیەدا هەر بووە، چ بە شەرتی چەکداری چ بە شەرتی مەدەنی، بەڵام حکوومەت جوابی ویست و داخوازیی کوردی نەداوەتەوە و باوەڕی پێی نەبووە، بەڵام ئاڵوگۆڕەکانی دنیا و ناوچەکە، وەکو عەرزم کردیت وای لێ هاتووە ئەو مەسەلانە زەق بوونەتەوە. بەڵام لە ئێراندا بەگشتی حکوومەتێکی وا لەئارادا نییە کە ئەو شتانە دەرک پێ بکات و تا ئێستا کەوتبێتە ژێر کاریگەری ئەو ئاڵوگۆڕانەی لە دنیادا هەیە، بۆیە ئەو حکوومەتە ئێستاش بەستراوەیە، فرسەتی حەرەکەتی مەدەنیش نەک بە کورد بە کەسی دیکەش‌نادا. لە کوردستانی تورکیە، خەبات بەشێوەی مەدەنی ئیمکانی هەیە، فەزاکە کراوەتەوە بۆ خەباتی مەدەنی، دەبێت کەڵکی لێ وەربگری، کوردستانی عێراق وەزعییەتەکەی بە تەواوی گۆڕاوە و بووەتە حکوومەتێکی خۆجێیی، لە سووریەش وەزعییەتەکە بەو جۆرەیە کە هەموومان ئاگادارین. وەکوو باسم کرد دەسەڵاتی بەشار ئەسەد لە بەشێکی زۆری ناوچەکەدا نەماوە، مەبەستمە ئەوە بڵێم لە هەموو مێژووی کورددا کە خەباتی چەکداری توندوتیژ کراوە و کورد فیداکاری زۆری کردووە، لە راستیدا کەس نەبووە کە بەخەباتی چەکدارییەکەی حکوومەت ناچار بکات مل رابکێشێت بۆ ویست و داخوازییەکانی گەلی کورد.

والا پرێس: بڕواتان بەخەباتی چەکداری نەماوە؟

هیجری: بڕوامان بەخەباتی چەکداری ماوە، بەڵام نەک خەباتی چەکداری وەک هەموو شتێک ببینین، ئەگەر خەباتی چەکداری نەبوو پێمان وابێت هەموو شتێک تەواو بووە، بەڵکوو خەباتی چەکداری وەکوو هەموو بەشەکانی دیکەی خەبات دەبێت لە کاتێکدا کە گونجاو بێت ئەو دەمە دەستی پێ بکەیت.

والا پرێس: ئێستا گونجاو نییە بۆ ئێوە؟

هیجری: نا بۆ ئێمە ئێستا گونجاو نییە.

والا پرێس: بۆ؟

هیجری: بە دەلیلی ئەوەی کە خەباتی چەکداری ئەگەر دەستی پێ بکەیت پێویستیی بەپشتی جەبهەیەکی موتمەئین هەیە کە ئێمە ئەوەمان نییە، لە وڵاتێکی گەورە و فرەنەتەوەی وەکوو ئێراندا کە کورد نەتەوەی سێیەمە لەباری ئابوورییەوە یەکێک لە بێ دەرەتانترین نەتەوەکانی ئێرانە، ئیمکاناتی ژیانی زۆر بەرتەسکە، ناکرێت کورد لە وڵاتێکی ئاوا گەورەدا بە تەنێ دەست بداتە خەباتی چەکداری و قوربانی بۆ بدات، لە حاڵێکدا کە تا ئێستا نەتەوەکانی دیکەی ئێرانی لەگەڵ ئەوەی کە نارەزایەتییەکی زۆریان لە حکوومەت هەیە، بەڵام تا ئێستا ئامادەییان بۆ ئەو مەسەلەیە نییە، کورد بە تەنیا ناتوانێت ئەو کارە بکات، بۆیە دەبێت فرسەتێکی گونجاو هەبێت.

والا پرێس: چییە ئەو فرسەتە؟

هیجری: ئەو فرسەتە ئەو کاتەیە کە کۆماری ئیسلامیی ئێران کە دەمێکە پرۆسەی لاوازبوونی دەست پێ کردووە چ لەبارەی ناوخۆوە چ لەبارەی نێونەتەوەیی‌یەوە، ئەو لاوازی و بێ دەرەتانییەی کۆماری ئیسلامی بگاتە نوقتەیەک کە نەک هەر کورد، بەڵکوو نەتەوەکانی تریش جورئەتی ئەوەیان هەبێت، ئەگەر خەباتی مەدەنی جوابی نەداوە، خەباتی چەکداری دەست پێ بکات، حیزبی دێموکرات تەنیا حیزبێک نەبێت کە لەو وڵاتەدا خەبات بکات، ئەوە پێم وابێ فرسەتەکە ئاوا دەبێت، بەڵام بۆ ئەو کاتە حیزبی دێموکرات دەبێت ئامادەیی هەبێت، ئێمە ئەو ئامادەییەمان هەیە، ئێستاش پێشمەرگە وەردەگرین، فێرگەی نیزامیمان هەیە، پێشمەرگە پەروەردە دەکەین، ئەو پێشمەرگانە بەشێکی زۆریان لە کەمپەکانی حیزبیدا دەمێننەوە بۆ پارێزگاری حیزب کاردەکەن و تێدەکۆشن، شتی تازە فێر دەبن، بۆ ئەوەی لە دەرفەتێکی مناسبدا بۆ ئەوەی بتوانین لە دەرفەتەکە کەڵک وەربگرین چ وەکوو خۆمان چ وەکوو راکێشانی نەتەوەکانیتر کە ئامادەگی ئەوەیان هەبێت خەباتێکی هاوبەش لە ئێراندا بەدی بهێنین.

والا پرێس: ئەو فرسەتەی باست کرد، چاوەڕێی دەکەن کە ئەمریکا بێتە ناوچەکە وەک دەخاڵەتی کرد لە عێراق، لە سووریە، چاوەڕێی ئەوە دەکەن لە ئێرانیش دەخاڵەت بکات ئەوجا دەستبەکار بن؟

هیجری: نا مەسەلەکە تەنیا ئەوە نییە کە چاوەڕێ بین ئەمریکا، یان هێزێکی دەرەکی دەخاڵەت بکات، بەڵکوو لەپێش هەموو شتێکدا لەسەرەتاوە ئامادەبوونی نەتەوەکانی ئێران ئازادیخوازانی ئێرانە بۆ بەڕێوەبردنی خەبات، ئەوە لە سەرەتادا ئەولەوییەتی یەکەمە بۆ ئێمە، بەڵام رەنگە ئەوەی ئێوە ئیشارەتتان پێ کرد کاریگەریی هێزەکانی دەرەکی ئەو فەزایە بۆ ئێمە گونجاوتر بکات و بتوانین کەڵکی لێ وەربگرین.

والاّ پرێس: پشتیوانی لەکام هەلومەرج دەکەن کە وڵاتێکی وەک ئەمریکا دەخاڵەتی تێدا بکات، بکەوێتە جەنگەوە لەگەڵیدا، یان فشار بخاتە سەر کۆماری ئیسلامی ئێران، ئێوە پشتیوانی لەکامیان دەکەن؟

هیجری: ئێمە پشتیوانی لە لاواز بوونی کۆماری ئیسلامی ئێران دەکەین، پێمان وایە هەرچەند کۆماری ئیسلامی ئێران لاوازتر بێت لە قازانجی ئازادیخوازانی ئێران و بەتایبەتی گەلی کوردە، ئەو تەجروبەیەش هەیە کە تا ئێستا لانیکەم بەشێک لەو وڵاتانەی کە ئەمریکا دەستی تێوەرداوە حکوومەتی رووخاندووە و دوایی بەجێی هێشتووە بۆ خۆیان، بەپێی لێهاتوویی خۆیان حکوومەت و ئیدارەی خۆیان دەکەن.

والاّ پرێس: ئەگەر قەرار بێت ئەو هەلومەرجە بێتە پێشەوە و دەرفەتی خەباتی چەکداری بۆ ئێوە لەبار بێت، ئاڵوگۆڕێک روو بدات، تۆ ئامادەی سەرکردایەتی یەکێک لەو شەڕانە بکەیت، یان هەر لە کۆیە، لە دوورەوە سەیر دەکەیت؟

هیجری: راستییەکەی ئاڵوگۆڕەکانی داهاتوو زۆر قابیلی پێشبینی نییە، بەڵام من باوەڕم بەوە نییە خەباتی چەکداری لە دەرەوەی وڵات بەڕێوەبچێت، ئەگەر هێزێک بیەوێت خەباتی چەکداری بکات، دەبێت لە نێوخۆی وڵات بێت، دەنا دووراودوور ئەو خەباتە ناکرێت، بەڵام ئەگەر فرسەت گونجاو بێت ئێمە دەیکەین، ئێمە وەکوو حیزبی دێموکرات تەجروبەی شەڕی چەکداریمان هەیە، لە نێوخۆی وڵاتدا کردوومانە، لە شاخەکاندا کردوومانە، شەڕی پارتیزانیمان کردووە، تەنانەت شەڕی مونەزەمیشمان کردووە لەگەڵ حکوومەت.

والاّ پرێس: من باسی جەنابتم کرد، ئامادەی بگەڕێیتەوە؟

هیجری: من ئامادەم، عەرزم کردیت ئەگەر هەلومەرج گونجاو بێت، ئامادەم لە رۆژی یەکەمدا بگەڕێمەوە.

والاّ پرێس: بە بەراورد بە حیزبەکانی باشووری کوردستان، تا ئاستێکی زۆر دوورن لە خەڵکەکەی خۆتان، کەچی کەمترین کێشەتان هەبوو بۆ چوونە ناو کۆنگرەی نەتەوەییەوە کە لەم چەند رۆژەی رابردوودا چەند دانیشتنێکی سەرەتایی ئەو کۆنگرەیە بەڕێوەچوو، پێتان وایە ئەو تەباییەی نێوانتان دەرئەنجامی چی بوو کە ئاوا بێ کێشە چووبەڕێوە؟

هیجری: ئێمە وەکوو کوردی رۆژهەڵات، وەکوو بەشەکانی دیکە بەداخەوە رابردوویەکی تاڵ و ناخۆش و پڕ لەگێرە و کێشەمان لەگەڵ خۆمان تەجروبە کردووە، لەشەڕی چەکداری دژی یەکتر و بگرە شکاندنی یەکتر و فەوتاندنی یەکتر، ئینشیعابات و دژایەتی کردن لەگەڵ یەکتر، هەموو ئەوانەمان تاقی کردووەتەوە، بە بۆچوونی من پێم وابێت هەموومان لە ئەسەری ئەو تەجروبانەدا گەیشتووینەتە ئەوەی کە ئێستا زەمانی ئەوە نەماوە، ئەگەر بمانەوێت کاریگەریمان لە داهاتووی ئێران، لە داهاتووی کوردستانی ئێراندا هەبێت و بە قازانجی نەتەوەکەمان بجوولێینەوە وەکوو

له پرسیاری پێشوودا باست کرد، له دەرفەتەکان باش سوود وەربگرین، دەبێت ئەو سەردەمە بەتەواوی تێپەڕ بووبێت.

له نەزەری ئێمەوە مەسەلەی شەڕکردن و چارەسەرکردنی کێشەکان به چەک و دژایەتی کردنی یەکتر، لانیکەم له بۆچوونی ئێمەی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێراندا تەواو بووە، بۆیە ئێمە بەپێی ئەو سیاسەت و بۆچوونەمان ماوەیەکی زۆرە دانووستان و دانیشتن و حورمەت دانان بۆ لایەنەکانی دیکەمان گرتووەتەبەر، بەو شێوەیە هەڵسوکەوتمان کردووە و توانیومانە فەزایەکی وا پێک بهێنین که بتوانین له دەوری یەک دانیشین له جیاتی تەریقکردنەوەی یەکتر و بێبەریکردنی یەکتر، پێکەوە مەشغەڵەت بکەین، تەنانەت ئێمە پێوەندی لەگەڵ ئەو هاوڕێیانەماندا که پێنج شەش ساڵ لەمەو پێش له حیزبی دێموکرات جیابوونەوە، لەگەڵ ئەوانیش فەسڵێکی نوێمان دەست پێ کردووە، ساڵێکە لەگەڵیان له دانووستان داین لەو مەوزوعە سیاسییانەی کەله بابەتی ئێران و کوردستان دێنە پێشەوە، پێکەوە مشاورە دەکەین، لەگەڵ لایەنەکانی دیکەش هەر بەوشێوەیە. ئەوە توانیویەتی فەزایەکی وا پێک بهێنێت که وەکوو خۆتان باستان کرد له کۆنگرەی نەتەوەییدا که بەشێوەیەکی دێموکراتی هەڵبژاردن کرا، نوێنەرەکان دیاری کران، پێکەوە هاوکاری دەکەین و ئەوەشمان مەبەست نییە هەر کەسە بۆ حیزبەکەی خۆمان چیمان دەست دەکەوێت، گرنگ ئەوەیە پێمان وایە که ئەگەر ئەو کۆنگرەیە سەربکەوێت، دەتوانێت زۆر ئامانجی بەرزی هەبێت و زۆر له قازانج و بەرژەوەندیی کورددا بێت، بۆیە زۆرتر مەسەلەی نەتەوەیی لەبەرچاو دەگرین، ئەوە نەک هەر له مەسەلەی کۆنگرەی نەتەوەیی، بەڵکوو له مەسەلەکانی دیکەشدا ئەوە هەبووە، مەسەلەن له پێوەندی له هەڵبژاردنی سەرکۆماری ئێراندا، هەموومان مەبەستم له حیزبە کوردییەکانی رۆژهەڵاتی کوردستانە، پێکەوە راگەیاندنمان دەرکردووە، هەموومان گەیشتینە ئەو قەناعەتەی که پێکەوە داوا بکەین خەڵک دەنگ نەدەن، له مەسائیلی دیکەشدا زۆر پێکەوە کار دەکەین.

والا پرێس: بەڵام نەتانتوانی راگەیاندنێکی هاوبەش بڵاو بکەنەوە؟

هیجری: راگەیاندنی هاوبەش هەموومان پێکەوە نا، بەڵام هەموومان یەک شتمان باس کرد، هەر لایەنە بەیانییەی خۆی، بەڵام یەک مەبەست بوو، ئەویش تەحریمی هەڵبژاردن بوو.

والا پرێس: ئامادەن به یەکەوە راگەیاندنێکی هاوبەش لەم رۆژانەدا بڵاو بکەنەوە، هەر پێنج هێزەکە هەر (سێ کۆمەڵە) و (دوو دێموکرات) سەبارەت به کۆنگرەی نەتەوەیی؟

هیجری: ئێستا لەگەڵ کۆنگرەی نەتەوەیی پێکەوە ئیشدەکەین، پێکەوە هەڵبژاردنمان کرد.

والا پرێس: مەبەستم له راگەیاندنێکی هاوبەشە له نێوان حیزبەکانی رۆژهەڵاتی کوردستاندا؟

هیجری: ئەوە راگەیاندنی ناوێت، لەوێ لەگەڵ هەیئەتەکان دادەنیشین، ئێستا ئەو هەیئەتی ئامادەکارە که دیاری کراوە بیست و یەک کەسە، هەیئەتی ئێمە پێنج کەسە، لەگەڵ ئەوان هەموو مەسەلەکان باس دەکەن، مەسەلەکانیشمان هاوبەشە.

والاّ پرێس: پێت وانییە کۆنگرەی نەتەوەیی بۆ ئێوە و حیزبەکانی ڕۆژهەلاّت دەرکەوتنێکی نوێ بوو، میدیاکان گەرموگوڕییەکی زۆری دایەوە بە دەرکەوتنی ئێوە کە لەچەند ساڵی ڕابردوودا وا نەبوون، لە یەکەم دانیشتنی کۆبوونەوەکەشدا تۆ یەکێک بووی لەوانەی کە قسەی دڵی هەموویانت کردووە، مەبەستم ئەوەیە ئێوە هەست ناکەن کۆنگرەی نەتەوەیی بۆ ئێوە دەرفەتێکی تازەی ڕەخساندووە؟

هیجری: پێم وابێت نەک هەر بۆ ئێمە، بۆ ڕێکخراوەکانی دیکە، بۆ هێزە سیاسییەکانی دیکەش دەرفەتێکی نوێ بوو، ئەوەش بە بۆچوونی من خۆی لەوەدا دەبینێتەوە کە نزیک بوونەوەی هێزەکانی کورد لە هەموو بەشەکاندا بەتایبەتی کە دێتە پێشێ وەکوو کۆنگرەی نەتەوەیی، لە داهاتوودا کۆسپەکانی دەبێتە چی و چەند سەردەکەوێت، چەند سەرناکەوێت ئەو بەرژەوەندییە هەیە کە هێزەکانی کورد بەرجەستە دەکات و توانا و لێ هاتوویییان زۆرتر نیشان دەدات. بۆ ئێمەش وەک هێزەکانی کوردی ئوپۆزسیۆنی ئێران ئەو دەرفەتە هاتە پێشێ کە ویست و داخوازییەکانی خۆمان نەزەرات و بۆچوونەکانی خۆمان چ لە میدیاکاندا چ لە کۆڕ و کۆبوونەوەکانی کۆنگرەدا بتوانین باسی کەین.

والاّ پرێس: وەکوو ئەوەی باس دەکرێ لە یەکەم دانیشتنی کۆنگرەی نەتەوەییدا بە بارزانیت وتووە، قسە لەسەر ئاشتی چی؟ کێ ئاشتی لە ئێمە وەردەگرێ؟ ئێمە پەیامێکمان پێیە، کێ لێ مان وەردەگرێ؟ ئەوەشت وتووە دوو سکرتێر کە دوابەدوای یەک سکرتێری حیزبەکەت بوون، لەپێناوی ئاشتیدا تیرۆر کراون، ئەم پەیام و قسە کردنەت لە چییەوە سەرچاوەی گرتبوو؟

هیجری: حیزبی دێموکرات بەو ڕابردووەی کە هەیەتی، بەو شانازییانەی کە هەمانە، من بەش بەحاڵی خۆم وەک حیزبی دێموکرات جێ پێی حیزبەکەم لەنێو خەڵکەکەی خۆمدا قایم دەبینم، لەگەڵ ئەوەی خەڵکی ئێمە دەرفەتی ئەوەی نییە خۆی نیشاندا، بەڵام من لەو پێوەندەدا گومانم نییە کە جێ پێی حیزبی دێموکرات لەناو خەڵکەکەی خۆیدا قایمە، ویست و داخوازییەکانی ئێمە ویست و داخوازییەکی سەردەمییە، ئێمە لە سیاسەتەکانماندا لە ڕابردووەوە تا ئێستاش فێر بووین واقیعەتەکان زۆر لەبەرچاو بگرین، بۆیە نەک لە کۆنگرەیەکی ئاوا، زۆر کۆڕ و کۆبوونەوەم بووە لە ئەمریکا، لە ئورووپا لەگەڵ کەسایەتیی زۆر گەورە لە پەرلەمانتاری پەرلەمانی بەریتانیا، هەر بەو هێز و باوەڕ بە حیزب و باوەڕ بەخۆ بوونەوە قسەم کردووە، چونکە وەک عەرزم کردیت بیر و بۆچوونەکانی ئەو سەردەمە ڕابردوویەکی پڕ لە شانازیمان هەیە، خاڵی مەنفی ئاوامان نییە کە شەرمی لێ بکەین، هیچ گومانێک لەوەدا نییە کە لە فرسەتێکی گونجاودا کە چاوەڕوان دەکەم لەوانەیە زۆر درەنگیش نەبێت کوردی ئێران لە ناوچەکەدا جارێکیتر توانا و لێهاتوویی خۆیان پیشان بدەن، بۆیە ئەو قسانەی کردم لە کۆنگرە لە شوێنەکانی دیکە لەو هێز و توانایەوە بوو.

والاّ پرێس: بارزانی وەڵامی چی بوو؟

هیجری: بارزانی وەڵامی نەبوو، لە راستیدا من گلەییەکم کرد کە لەو شتانەی باس کران لەوێ، چونکە ئیدارەی جەلەسەکە لەلایەن بارزانییەوە بە کاک عەدنان موفتی سپێردرابوو، ئەو هەندێک وەڵامی دامەوە، وەڵامەکەی ئەوە بوو لەسەر ئەوەی کە من گلەییم کرد، پێشتر دەبوایە پرس و جوو بکرایە لەگەڵ هێز و لایەنەکانی دیکە، بەتایبەت لەگەڵ ئێمە باس کرا کە ئەو کۆنگرەیە بۆیە پێکهاتووە، هەر کەس نەزەری هەیە، قسەی هەیە، نەزەری خۆی دەدات کە پێوەندی لەگەڵ خەباتی چەکداریش لە بەیانییەی کۆنگرەدا ئەوە ئیسلاح کرا کە خەباتی هەر بەشێک بە لەبەرچاوگرتنی وەزعییەتی حکوومەتەکانی مەنتیقە بچێتەپێش، مەسەلەکە پەیامی ئاشتی بوو بۆ هەموو دەوڵەتەکان و نەتەوەکان، بەڵام کە من قسەم کرد ئەو ئیسلاحییەتە پێکهات بە لەبەرچاو گرتنی وەزعییەتی حکوومەتەکان.

والا پرێس: باسی ئەوەت کرد کە شانازی بە حیزبەکەم و مێژووی حیزبەکەمەوە دەکەم، هەست بەوە ناکەیت عەیبێک هەیە لە حیزبەکەی تۆدا، ئەویش ئەوەیە کە لە کۆبوونەوە و کۆنگرەیەکی ئاوادا دادەنیشن وا ناوتان دەبرێت مستەفا هیجری سکرتێری حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، خالیدی عەزیزی سکرتێری حیزبی دیموکرات، ئەمە بۆ ئێوە خاڵێکی زەعیف نییە؟

هیجری: دەزانم خاڵێکی زەعیفە، نەک هەر بۆ ئێمە وەک دێموکرات، بەڵکوو بۆ هەموو لایەنەکانی کوردی ئێرانی، مەسەلەن بۆ کۆمەڵەکان کە ئەوانیش سەردەمێک هێزێکی بەرچاو بوون لە کوردستانی ئێراندا، بۆ هەمووومان خاڵێکی لاوازە، بەڵام وەک عەرزم کردیت ئەوە دەورانێک بوو تەواو بووە، هیوادارم نەیەتەوە، هەر بۆ کەم کردنەوەی ئەو خاڵە نێگەتیڤەیە کە ئێمە دەستمان کردووە بە دانوستان و پێکهێنانی فەزایەکی نوێ لەگەڵ کاک خالیدی عەزیزی، ئێستا زوو زوو پێکەوە دادەنیشین و هاتوچۆی یەکتر دەکەین و خەریکین بەرە و ئەوە دەچین کە ئێمە بتوانین لە داهاتوودا یەک بگرینەوە.

والاپرێس: ئێوە بە ئیمانەوە دەڵێن کە هێزێکی جەماوەرین، ئەو دەستەواژەیەم لە هەموو هێزە سیاسییەکانی رۆژهەڵاتی کوردستانی تریش بیستووە، لە دێموکراتەکەی تر، لە کۆمەڵەکان، پێتوایە ئەگەر هەلومەرجێک بڕەخسێت لە رێگەی سندووقەکانی دەنگدانەوە، حیزبی دێموکرات لە پێشی پێشەوە دەبێت؟

هیجری: بەڵێ من بەش بە حاڵی خۆم وا بیر دەکەمەوە، لەوەدا هیچ گومانم نییە، ئەوەش تەنیا بە گومان و لێکدانەوە نا، بەپێی تێکۆشانێک کە ئێمە لە ناوخۆی وڵاتدا هەمانە، بەپێی ئەندامانێک کە هەمانە، بەپێی ئەو پێوەندییانەی کە لەگەڵ کەسایەتی و خەڵکی ناوخۆی کوردستاندا هەمانە، گەیشتووینەتە ئەو قەناعەتەی، واتە دروشم نییە، من جارێکی دی ئەوە دەڵێمەوە راستە ئێمە وەک حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران خەباتی چەکداری درێژە نادەین، بەڵام ئەوە نەیتوانیوە کە لە خۆشەویستیی حیزبی دێموکرات کەم بکاتەوە، بێجگە لەو خاڵەی لە سەرەتادا عەرزم کردیت ئیشارەی پێ دەکەمەوە، ئەگەر ئێمە بمانەوێت وەکوو سەرەتای هاتنەسەر کاری کۆماری ئیسلامی بیر بکەینەوە، ئەوە دروست نییە، چونکە گۆڕان هەیە، گۆڕان

لەناوخۆی وڵاتدا، لەگەڵ خەڵکدا، فکر و بۆچوونی خەڵکەکە گۆڕانی بەسەردا هاتووە، بەڵام لەو پێوەندییەدا خۆشەویستیی حیزبی دێموکرات و جەماوەری بوونی حیزبی دێموکرات لەنێو خەڵکدا بە نیسبەتی ئەو کات باشترە.

واڵا پرێس: وتت ئەوەی کە من دەیڵێم ئێمە حیزبی یەکەمین ئەمە دروشم نییە، بەڵام فاکتێکیش نییە؟

هیجری: راستە ئەو دەمەش دەبێت دووبارە سندووقی دەنگدان هەبێت.

واڵا پرێس: لە حاڵەتێکدا ئەگەر ئەو بۆچوونانەی تۆ وادەرنەچوو، ئامادەی لایەنەکانی تر قبوڵ بکەیت کە براوەن، مەبەستم لە ئەنجامی هەڵبژاردنە وەک پرۆسەیەکی دێموکراتی؟

هیجری: بەش بەحاڵی خۆم لەو باوەڕە دام ئەوەی کورد بەسەری هاتووە تا ئێستا ئەو نەگبەتی و دواکەوتووییەی کە هەمانە، ئەوانە بەشێکی هەرە زۆری موسەبیبەکەی خۆمان بووین کە نەمانتوانیوە یەکتری تەحەمول بکەین و دێموکرات نەبووین، فەقەت لەقسەدا باسی دێموکراسیمان کردووە، بۆیە پێم وابێت چ کورد بەعام چ وەک حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، ئەگەر بمانەوێت نەتەوەکەمان پێش بکەوێت و بە راستی حیزب وەکوو وەسیلەیەک بێت لە خزمەتی خەڵکەکەی، دەبێت هەموو یاسایەکی دێموکراتی قبوڵ بکات، یەکێک لە یاساکانی دێموکراسی ئەوەیە کە تۆ لە هەڵبژاردندا دۆڕاندت، دەبێت دۆڕاندنت قبوڵ بێت، من نەک هەر لە کۆمەڵگای دوارۆژدا، بەڵکوو لەحیزبەکەشمدا ئەگەر لە هەڵبژاردنێکی دێموکراتیکدا هەست بەوە بکەم دۆڕاندوومە، زۆر بەحورمەتەوە جێگای خۆم دەدەم بە کەسێکی دیکە، هەروەک لە رابردوودا ئەوەم کردووە، من سەردەمێک سکرتێری حیزبی دێموکرات بووم لە کۆنگرەیەکی دێموکراتیکدا کە باوەڕم پێی هەبوو، من دۆڕاندم، مامۆستا عەبدوڵڵا حەسەن زادە بوو بە یەکەم، بە حورمەتەوە جێگای خۆم پێشکەشی کردووە، لەو ماوەیەشدا هەموو تێکۆشانی خۆم بەکارهێناوە بۆ ئەوەی لە خزمەتی حیزبەکەمدا بم، یەعنی ئەوە باوڕی منە.

واڵا پرێس: واتە تۆ وەکوو رابەری یەکێک لەو حیزبانەی رۆژهەڵاتی کوردستان، قەناعەتت بەوە نەماوە جارێکی کە دەست بدەنەوە شەڕی براکوژی کە پێشتر مێژوویەکی تاڵتان هەبووە لەگەڵیدا؟

هیجری: من باوەڕم بەوەیە کە کورد هەروەختێکی بۆ چارەسەرکردنی کێشەکانی خۆی دەستی بۆ چەک بردووە هەڵەی کردووە، دوژمن قۆستویەتییەوە، بۆیە پێم وابێت نابێت ئەوە دووبارە بێتەوە، بە بۆچوونی من کۆنگرەی نەتەوەیی کە هیوادارم بەو شکڵەی کە من دەمەوێت نەک شکڵێکی فۆرمی جێبەجێ بێت، یەکێک لە کارەکانی دەبێت ئەوە بێت کە چاودێر بێت بەسەر هەڵسوکەوتی حیزبە سیاسییەکانی کوردەوە، ئەگەر رۆژێک حیزبێک، گرووپێک بیەوێت لە رێگای چەکدارییەوە قسەی خۆی بسەپێنێت، بەرگریی لێ بکات، حیزبی من دەبێت یەکێک لە پشتیوانانی ئەو سیاسەتە بێت.

والا پرێس: وتت کۆنگرە وەکوو ئەوەی من دەمەوێت، تۆ دەتەوێت چی بێت، کۆنگرە چۆن بێت و چی بکات؟

هیجری: من دەمەوێت کۆنگرەی نەتەوەیی بە تەنیا هەر دروشم نەبێت، وەک حیزبی دێموکرات هەوڵ دەدەین بۆ ئەوەی ئەو کۆنگرەیە ببێتە کۆنگرەیەک و لەوێدا ببێتە ناوەندێکی بەهێز بۆ قسەکردن و ڕێگا نیشاندانی هەموو گێرە و کێشەکانی کورد بەتایبەتی ئەو بەشە لە کوردەکان کە حکوومەتییان تێدا نییە و ناتوانن، مەرجەعێک نییە، دادگایەک نییە بۆ ئەوەی کێشەکانی خۆیان بەرنە ئەوێ، دەمەوێت کۆنگرەی نەتەوەیی ببێتە ئەو مەرجەعە، ئەگەر سبەینێ گرووپێک بیەوێت بەهێزی چەک خۆی بسەپێنێت بەسەر خەڵکدا یان بەسەر لایەنێکی دیکەدا، ئەگەر حیزبێک بیەوێت لە ڕێبازی نەتەوەیی لا بدا، کۆنگرەی نەتەوەیی بتوانێت لەسەر ئەو مەسەلەیە قسە بکات و بڕیار بدات و چارەسەری ئەو مەسەلانە بکات، بۆیە من ئاواتێکی زۆر گەورەم هەیە بۆ کۆنگرەی نەتەوەیی کە هیوادارم ئەو کۆنگرە نەتەوەیی‌یە لەو چوارچێوەیەدا پێک بێت.

والا پرێس: بێ گومان ئاشتی، تەوەری سەرەکیی کۆنگرەی نەتەوەیی‌یە، دانیشتن و دیالۆگ لەگەڵ کۆماری ئیسلامی ئێران و دەستبەردار بوون لە خەباتی چەکداری، هیچ سوودێکی دەبێت؟

هیجری: ئێمە پێمان وایە هەروەختێکی کۆماری ئیسلامی ئێران، یان هەر حکومەتێکی دیکە بە جیددی بیەوێت لەسەر ئازادی و دێموکراسی و مافەکانی نەتەوەی کورد دیالۆگ بکات، ئێمە دەبێت دیالۆگ بکەین، ئاشتی بکەین، لە رابردووشدا وامان کردووە. لەسەر مەسەلەی ئاشتی و پێکەوە دانیشتن، دوو سکرتێرمان لە دەست داوە. لە هاتنەسەر کاری کۆماری ئیسلامیشدا لەگەڵ هێزەکانی دیکەی خەبات لە کوردستاندا، هەیئەتی نوێنەرایەتی گەلی کوردمان پێکهێنا، لەگەڵ کۆماری ئیسلامی کەوتینە دانووستان، هەموو ئەو ڕێگایانەمان لەگەڵ کۆماری ئیسلامی تاقی کردووەتەوە، بەڵام بەداخەوە بە ئەنجام نەگەیشتووین، بەڵام ئەگەر لە داهاتوودا کۆماری ئیسلامی ئاڵوگۆڕێکی وای بەسەربێت کە بیەوێت لەگەڵ گەلی کورد وتووێژ بکات بۆ چارەسەرکردنی مەسەلەکانی، ئێمە ئامادە دەبین.

والا پرێس: پێت وایە ئاڵوگۆڕێک بەسەر بیر و بۆچوون و سیاسەتی کۆماری ئیسلامی ئێراندا دێت؟

هیجری: من زۆر بە دووری دەبینم ئەو ئیدۆلۆژییەی کە کۆماری ئیسلامی باوەڕی پێیەتی کرانەوەی تێدا هەبێت، باس لە مافی نەتەوە و ئازادی و دێموکراسی بکات، چونکە تا ئێستا پیشانی داوە کۆماری ئیسلامی کە لەگەڵ ئەو نورم و پرەنسیپانە لەدژایەتی دایە.

والاپرێس: وازهێنان لە خەباتی چەکداریش داوایەکی مەعقول نییە؟

هیجری: بەڵێ تەبیعەتەن وازهێنان لە خەباتی چەکداری بۆ ئێمە مەعقول نییە تا ئەو کاتەی کە ئێمە لەگەڵ ڕێژێمێکی ئاوا بەرەوڕووین.

والاّ پرێس: ئەگەر داوایەکی ئاواتان لێ بکرێت لەلایەن کۆنگرەوە هەڵوێستتان چییە؟

هیجری: ئێمە ئامادە نابین بچینە ژێر ئیلتیزامێک، نە لەلایەن کۆنگرەی نەتەوەیی یان هەر لایەنێکی دیکەوە کە لە ئێستاوە هیچ بەرپرسیارتییەک بکەوێتە سەرشانمان، بەبێ ئەوەی کە لایەنی بەرامبەری ئێمە هیچ هەنگاوێک هەڵبێنێت.

والاّ پرێس: تەنانەت ئەگەر حکوومەتی هەرێمی کوردستانیش بێت؟

هیجری: بەڵێ لەگەڵ ئەوانیش دیارە لەگەڵ حکوومەتی هەرێمی کوردستان کێشەمان نییە.

والاّ پرێس: ئەگەر داوایەکی وا بکا؟

هیجری: بەڵێ ئەگەر داوایەکی ئاوا بکەن کە بچینە ژێر باری تەعاهوداتێکی ئاوا، حەتمەن قبووڵی ناکەین.

والاّپرێس: لە یەکەم رۆژی کۆبوونەوەکەی ئێوە دوو دیموکرات و سێ کۆمەڵە پێش ئەوەی هەڵبژاردن بەڕێوەبچێت لە بارەگاکەی ئێوە، لە بارەگای حزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لە هەولێر کۆبوونەوە و بەرنامەتان داڕشتووە گوایە تاکتیکانە ستراتیژی ئەو کۆنگرەیەتان داڕشتووە سەبارەت بە رۆژهەڵات کە یارمەتی یەکتر بدەن، (پژاک و خەبات و پاک و ئەمیری قازی) لە پرۆسەکە بکەنە دەرەوە و دواجاریش رەنگدانەوەی هەبوو ئەوان وتیان فێڵتان لێ کردوون سەبارەت بەوەی پێشتر کۆبوونەوەتان کردووە؟

هیجری: ئێمە پێشتر کۆبوونەوەمان کردووە، وەکوو عەرزم کردیت ئێمە مورەتەب لەگەڵ یەکتر لە دانیشتین و وتووێژ داین، بەڵام ئەو کۆبوونەوەیە لە بەر ئەوە نەبووە کە پێکەوە دەنگ بدەین، چونکە ئێمە نەماندەزانی شێوەی بەڕێوەچوونی ئەو کۆنگرەیە چۆن دەبێت و چۆن هەیئەتەکان دیاری دەکەن تا بڕیار بدەین لەوێدا دەنگ بەیەکتری بدەین، بەڵام لەسەر ئامانجە گشتییەکانی کۆنگرە پێکەوە قسەمان کردووە و تەوافوق هەبوو، بۆیە کە لەوێ باسکرا هەر بەشەی کوردستان هەیئەتەکەی خۆی دیاری بکات کە ئێمە ئەوەمان نەدەزانی، ئێمە بەسەر بڕیارێکیدا کەوتین کە ئاگادارنەبووین، یەکەمجار ویستمان بە تەوافق بگەین جێبەجێ نەبوو، کە کەوتینە دەنگدان دەنگدانەکە ئەو ئاکامەیبوو، من پێم وابێت کەس لە کەسمان زوڵمی نەکردووە، هیچ فێڵیش نەکراوە، هەموو نۆ لایەنەکە لەوێ حزوریان هەبووە، دیارە کاک ئەمیری قازی بۆ خۆی کشاوە لە پرۆسەکە، بەڵام وتی دەنگ دەدەم، بەڵام باقی هەمووومان لە دەنگدانەکەدا بەشدار بووین و دەنگمان داوە و دەنگمان وەرگرتووە، نەتیجەکەی بووەتە ئەوە، کەوابێت هیچ فێڵێک هیچ شتێکی تێدا نییە بەپێچەوانەی ئەو تەبلیغاتەی کردیان و بڵاویان کردەوە، پێموابێت هیچ کام لە بەشەکانی کوردستان بەو شێوە دێموکراتیک هەیئەتی خۆیان دیاری نەکردووە.

والاّپرێس: تۆ پێت وابوو وتت نەتیجەکەی ئاوایە واتا پێتوایە ئەو پێنج هێزە هێزی سەرەکین و تەواو لە کوردستانی رۆژهەڵاتدا؟

هیجری: دەزانی ئەوەی رابردووی خەباتی هەبێت لە کوردستاندا لەنێو خەڵکی کوردستاندا ناسراوە دێموکرات و کۆمەڵەیە، ئێستا تۆ لەوەگەڕێ کە ئەوانە دابەشبوون، بەڵام لەگەڵ دابەشبوونەکەشیاندا ئەوەی ئێستا لە کوردستاندا باسی دەکرێت هەر ئەوانن.

واڵاپرێس: پژاک دەڵێت فێڵیان لێکردووین، لەسەر زاری وتەبێژەکەیانەوە، لەسەر زاری حیزبەکەیانەوە، وە پاک دەڵێت مستەفا هیجری و عەبدوڵڵای موهتەدی ناتوانن خەڵک بانگ بکەن و بیخەنە ژێر چەتری خۆیانەوە؟

هیجری: باشە ئێمە ئەوانمان بانگ نەکردووە بیانخەینە ژێر چەتری خۆمانەوە، ئێمە کەسمان بانگ نەکردووە بیخەینە ژێر چەتری خۆمانەوە، فێڵیشمان نەکردووە، ئەوان بۆ خۆیان لە دانیشتنەکەدا ئامادەبوون بۆ دەنگدان، ئەی دەنگدان نەتیجەی ئەوەیە تۆ نۆ لایەنی، ئەو نۆ لایەنە دەتوانێ پێنج کەس دیاری بکەیت، تۆ هەرچی بکەیت چوار کەس دەکەوێتە لاوە، تۆ ئەگەر نەتوانی بە تەوافوق کارەکانی خۆت حەل بکەیت، کار دەچێتەسەر دەنگدان، بێجگە لە دەنگدان چ رێگەیەکی دیکە هەیە کە ئەو لایەنانە بەشدار بن لە نۆیەکە دەبێت چوار لایەن بکەوێتە لاوە.

واڵاپرێس: باشە تۆ و حیزبەکەت پێت وایە پژاک حیزبی رۆژهەڵاتە؟

هیجری: نەخێر.

واڵا پرێس: چۆن؟

هیجری: ئێمە ئەوەڵەن پژاکمان پێ حیزب نییە، بە دەلیلی ئەوەی پژاک لە واقیعدا هەموو شتێکی هی پەکەکەیە، هەموو بڕیاراتی بەدەست پەکەکەیە، شەڕکردنەکەی پاشەکشەکەی ئەوەی کە دوو ساڵە ئاگربەستی لەگەڵ جمهووری ئیسلامی ئیمزا کردووە، لەژێر سیاسەت و بۆچوونەکانی پەکەکە دایە، کەوابوو پژاک حیزبێکی سەربەخۆ نییە، لقێکە لە پەکەکە.

پەکەکە وەکوو سیاسەتی رەسمیی خۆی باوەڕی بەوە هەیە خۆیان بە تەنیا کوردستان رزگار دەکەن، بۆیە لە کوردستانی ئێران، لە کوردستانی عێراق، لە کوردستانی سووریە لقی خۆیان دامەزراندووە بەناوی حیزبی ئەو وڵاتە، بۆیە پێم وابێت پژاک حیزب نییە و هی رۆژهەڵاتی کوردستان نییە.

واڵاپرێس: بەڵام ئەوان دیعایەی ئەوە دەکەن کە ئەوان ئێستا حیزبی یەکەمن و خەباتی چەکداری دەکەن و تەشکیلات و نهێنییەکی زۆریان هەیە، تەنانەت ئەو شوێنانەی حیزبی دێموکرات پێی نەگەیشتووە لە ئیلام و خوراسانی ئەوان تەشکیلاتیان تیا دامەزراندووە؟

هیجری: ئەگەر تەشکیلاتیەنهێنیبێ چووزانن تەشکیلاتی ئەوان لە ئێمە بەقوەتترە، چونکە تەشکیلات نهێنییە، خۆ ئاشکرا نییە، دووەم ئەوانیش ئەوە ماوەی دوو ساڵە ئاگربەستیان لەگەڵ

کۆماری ئیسلامی ئێران ئیمزاکردووه لە واقیعدا ئەوانیش خەباتی چەکداری ناکەن، کەوابوو لەو پێوەندەدا لەگەڵ ئێمە فەرق و جیاوازییەکیان نییە، ئەوەی ئەوان دیعایە دەکەن کە ئەوان حیزبی یەکەمن نازانم تا ئێستا هۆیەک، دەلیلێک، ئیتیفاقێکم لەوان نەبینیوە کە نیشان بدات ئەوان حیزبی یەکەمن، ئیدیعا دەکەن دەڵێن حیزبی یەکەمین، بە دیعایەکردنیش نابێت، رەنگە هێزێکی زۆر زۆر زەعیف ئەو ئیدیعایە بکات، تا ئەو کاتەی سندووقی دەنگدان دێتەوە ئاراوە.

والاپرێس: قبوڵتانە پژاک کە بەدەنگی خەڵک ڕەئی بێنێتەوە؟

هیجری: بەڵێ ئەگەر خەڵک دەنگی بداتێ حەقی خۆیەتی.

والاپرێس: تۆ ناڵێی من بە حیزب نایانناسم؟

هیجری: بە حیزب نایناسم، بەڵام ئەگەر خەڵک ئەوی بە حیزب بناسێت و خەڵک دەنگی بۆ بدات شتێکی زۆر تەبیعییە دەنگی خەڵک زۆر بالاترە لە دەنگی حیزب.

والاپرێس: ئەگەر سیاسەتی پەکەکەش بەڕێوەبەرێت لە رۆژهەلات؟

هیجری: ئەگەر سیاسەتی پەکەکەش بەڕێوەبەرێت، خەڵکی کوردستان بیەوێت پشتیوانی لێ بکات حەقی خۆیەتی.

والاپرێس: یەعنی ئێوە ترسی ئەوەتان نییە سیناریۆیەک کە لە رۆژئاوای کوردستان لەلایەن پەیەدەوە کۆنترۆڵ کراوە لە داهاتوودا لەلایەن پژاکەوە کوردستانی ئێران بەهەمان شێوە کۆنترۆڵ بکرێت ترسێکی واتان نییە؟

هیجری: کۆنترۆڵ کردن فەرقی هەیە لەگەڵ ئەوەی خەڵک دەنگی بۆ بدات، من ئێستاش نازانم ئەگەر لە کوردستانی رۆژئاواش دەنگ وەربگیرێت ئایا خەڵک دەنگ دەدەن بە پەیەدە یان نایدەن، بەڵام کۆنترۆڵ کردن چییە، کۆنترۆڵ کردن چەک و هێزە، نازانم لەکاتێکی وادا حیزبی دیموکرات بۆ لەوان کەمتر دەبێت یان هێزەکانی دیکەی کوردستان بۆ لەوان کەمتر دەبن؟

والا پرێس: کاک مستەفا ئەم بۆچوونانەی جەنابتم لە رابەرانی کۆمەڵەش بیستووە، ئەوانیش تێڕوانیان لەسەر پژاک هەمان شتە، بەڵام دواجار لەژێر فشاری پەکەکە و یەکیەتیی و پارتی پژاک هاتەنا و کۆنگرەوە و دێتە ناو کۆبوونەوەکانەوە، ئەمانە حسابیان بۆ کراوە؟

هیجری: حسابەکە بۆ پەکەکەیە، لە ژێر زەختی پەکەکەدا قبووڵیان کردووە، دیارە ئێمە نەچووینە ژێر بار، ئێمە باسی ئەوەمان کرد ئەو پێنج لایەنە بەشێوەیەکی دێموکراتی بەشداریمان کردووە لە هەڵبژاردندا پژاکییشی تێدا بووە، کەواتە پژاک لەگەڵ ئێمە نییە، بە حسابی حیزبی رۆژهەلات ئامادە نابێ، ئێستا بۆ خۆتان لەژێر فشاردان بەهەر ناوێک بێجگە لەوەی کوردی رۆژهەلات و لەسەر حسابی ئێمە بەهەر ناوێک کەیفی خۆتانە.

والاپرێس: بەناوی ڕۆژهەڵات نایەتە کۆبوونەوەکانەوە؟

هیجری: نەخێر.

والا پرێس: ئەی بەناوی چی دێتە کۆبوونەوە؟

هیجری: نازانم بە ناوی پەکەکە دێت، بەهەر ناوێکی دیکە.

والا پرێس: بۆ خۆی شوێن و پێگەی هەیە، بۆ بەناوی پەکەکە دێت، ئەوان دیعایەی ئەوە دەکەن بەناوی پژاک، پارتی ڕۆژهەڵات دێن؟

هیجری: نەخێر ئێمە ئەو پێنج لایەنەی لەوێ دیاری کراین لەوێ بەڕێز کاک مەسعود ئیعلانی کرد بیست و یەک ئەندامی کۆمیتەی ئامادەکار، دەبێت لەو بیست و یەک کەسە پێنج کەس دەبێتە، هی کوردستانی ڕۆژهەڵات ئەو پێنج کەسەش هەڵبژێردراو تەواو، زۆریش هەوڵیان دا وتمان ئێمە ناچینەژێر باری ئەوەی بۆ خۆتان کەیفی خۆتانە.

والاپرێس: ئەگەر قەرار بێت لە بەینی دوو هێزدا سازمانی خەبات و پژاک هەقە خەبات بێت؟

هیجری: خەبات لە دەنگدانەکەدا دەنگی زیاتر لە پژاک هێناوە.

والاپرێس: یەعنی ئەوەندە بێکاریگەرە پژاک لە ڕۆژهەڵاتدا؟

هیجری: پژاک لە نێو ڕۆژهەڵاتدا وەکوو حیزبی ئەو بەشە چاوی لێ ناکرێ.

والاپرێس: بەس لەناو حزبە سیاسییەکانی ڕۆژهەڵاتدا ئاوایە؟

هیجری: لە ناو حیزبە سیاسییەکان و خەڵکیشدا.

والاپرێس: ئێوە لایەنگری سیاسەتەکانی پارتی ئازادیش ناکەن بێتە ناو کۆنگرەکەوە و گلەیی زۆر لە حیزبەکەی تۆ و کۆمەڵەکان و دێموکراتەکەی تریش دەکات، پاک کە گوایە ئێوە بەشی ئەوانتان خواردووە نەتانهێشتووە و فشاریان لەسەرەو ناهێڵن؟

هیجری: نەهێشتن نییە، ئەگەر ئەوانیش دەنگیان هێنا باوە دەهاتنە ناو گرووپەکە، ڕەنگە یەکێکی کە نەبووایە.

والاپرێس: ئێوە بە ڕەسمی پاک دەناسن؟

هیجری: بەڵێ بۆ نایناسین، بەڕەسمی دەیناسین، پاک هێزێکە و ڕەنگە لەگەڵ بۆچوونەکەی جیاوازیمان هەبێ، بەڵام وەکوو هێزێک هەیە.

والآپرێس: کاک مستەفا بۆ حیزبەکەی قازی محەمەد کە وێنەکەی لە ژوورەکەتدا هەڵواسراوە، حیزبەکەی قازی محەمەد، حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، کارێکی باش دەکەن، کە ناهێڵن کوڕەکەی قازی، بێتە ناو کۆنگرەی نەتەوەیی‌یەوە؟

هیجری: پێم خۆشە بزانن مەسەلەکە کەسایەتی و ئەوە نییە بڕیارێک کە لەسەرەتاوە دراوە و ئێمە تێیدا بەشدار نەبووین ڕەنگە لە سەرەتاوە بڕیار درابا کەسایەتییەکان بانگ دەکەین، بەڵام ئەوان باسی ئەوەیان کردووە کە هێزە سیاسییەکان بانگ دەکرێن، ئێستا لەگەڵ ڕێزم بۆ کوڕی پێشەوا، بەڵام حیزبەکەی ئەو دەنگی نەهێناوەتەوە.

والآپرێس: ئێوە لایەنگری سیاسەتی حیزبەکەی ناکەن، یان تەییدی خۆی ناکەن یا هیچیان ناکەن؟

هیجری: پاک هێزێکی سەربەخۆییخوازن، ئێمە بۆ خۆمان حورمەت دادەنێین بۆ ویستی سەربەخۆیی‌خوازی، بۆ هەموو تاکێک، بۆ هەموو گرووپێکی کورد، ئەو لەو حیزبەدا سەرۆکە حیزبەکەی ئەو دەنگی نەهێناوەتەوە.

والآپرێس: کاک مستەفا لە من و تۆ کە لەم ژوورە دانیشتووین تا دەگاتە هەر کوردێکی شۆڕشگێڕ و بەشەرەف شانازی بە قازی محەمەدەوە دەکرێت بەهەر چوار پارچەی کورستان؟

هیجری: بەڵام شانازی بە کوڕەکەیەوە ناکەن.

والآپرێس: ویستم ئەوە بڵێم هەم شانازی بە کوڕەکەیەوە ناکەن هەم کوڕەکەی دەبووایە لەم حیزبەیا شوێن بگرێت کە حیزبی باوکییەتی نەک لە حیزبێکی‌تر کە بکەوێتە دژایەتی حیزبەکەشی؟

هیجری: یەک جیاوازی هەیە لە بۆچوونی من لە کوردستانی ئێران و باقی شوێنەکانی دیکە، ئەو جیاوازییەش ئەوەیە کەلە کوردستانی ئێران لە سەرەتای هاتنەسەر کاری کۆماری ئیسلامی و دەستپێکردنەوەی خەبات تا ئێستاش لەوێدا تاک بۆ خۆی حسابی لەسەر دەکرێت، نەک لەبەرئەوەی لە فلان بنەماڵەیە، کوڕی فلان کەسە، برای فلان کەسە، بۆیە کوڕی پێشەوا دەیتوانی لەکاتی خۆیدا خۆی پیشان بدات، خەڵک باوەڕی پێ بکات، نەک لە بەر ئەوەی کوڕی پێشەوایە، بەڵکوو لەبەر ئەوەی کەسێکە دەتوانێت لە خزمەتی بەرژەوەندییەکانی کورددا بێت، بۆیە ئەو حسابانەی کەلە برا کوردەکانمان لە بەشەکانی دیکە بەتایبەتی لە کوردستانی عێراقدا دەیکەن، کەوا فلان کەس، چونکە کوڕی پێشەوایە، فلان کەس، چونکە کوڕی فلان سەرۆک عەشیرەتە دەبێت بێت لەسەرەوە قەرار بگرێت، ئەو بۆچوونە لە کوردستانی ئێراندا نییە، بۆیە کوڕی پێشەواش حورمەتم هەیە بۆی، بەڵام خەڵکی کورد لە کوردستانی ئێراندا لەو جێیەیدا نابینن.

والآپرێس: کاک مستەفا لەم کۆنگرە نەتەوەیی‌یەدا قسەیەک هەیە لەسەر حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران کە باڵی حزبی دێموکراتی مستەفا هیجری بەلای پارتیدا ڕۆیشتووە و پارتی هاوکاری دەکات و موڕاعاتی دەکات، یەعنی ئەم بۆچوونە ڕەنگە جەنابت ڕەتی بکەیتەوە پێوەندی

حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران چۆن مەسافەیەک هەیە لە سلێمانییەوە بۆ کۆیە، لە کۆیەوە بۆ هەولێر، مەسافەیەک کەوتۆتە نیوانیانەوە واتە کۆیە چەقی نێوان هەولێر و سلێمانییە یان ئیدارەی سەوز و زەردە یان سەنتەرە، ئایا بەهەمان ئەو مەسافە جوگرافیاییەی کە هەیە سیاسەتیش لەگەڵ یەکیەتیی و پارتیش دەکەن، واتە بەهەمان شکڵ لەهەر دووکیانەوە دوورن یان بەهەمان شکڵ لەهەر دووکیانەوە نزیکن؟

هیجری: من ئەو جیاوازییە بۆ خۆم وەک سکرتێری حیزبی دێموکرات هەست پێ ناکەم، چونکە من پێموایە لەگەڵ هەر دوو حیزب سەردەمانێک بووە زۆر پێکەوە نزیک بووین، سەردەمانێک بووە دڵمان لەیەک هێشاوە، هەموو ئەوانە هەیە، ئێستاش ئێمە ئەوان بە دوو هێزی سەرەکی دەزانین لە کوردستانی عێراقدا، پێمان وایە لەگەڵ ئەوەی کەموکۆڕی لە هەمووماندا هەیە، لە یەکیەتی و پارتیشدا هەیە، بەڵام ئێستا دەوری سەرەکیان هەیە لە ئیدارەکردنی ئەو وڵاتەدا، حورمەتمان بۆیان هەیە و پێوەندیمان لەگەڵیاندا هەیە، دانیشتمان هەیە، ئێمە هەردوولا بەحورمەتەوە سەیریان دەکەین و تێکۆشاوین کە پێوەندیمان لەگەڵ هەموو لایەنەکان وەکوو یەک بێت، ئەگەر کێشەیەک هەبێت لەو لایەنەدا کێشەکە دەکەوێتەسەر خودی ئەو لایەنە، لەلایەنی ئێمەوە هەنگاوێکی وا، شتێکی وا بەدی ناکرێت کە نیشان بدات ئێمە لایەنگری لایەنێک دەکەین، بەڵام رەنگە لەهەندێک لە کەسایەتییەکانی یەکیەتیی نیشتمانیدا ئەو بیر و بۆچوونە هەبێت، تەنانەت دوای ئەوەی کەلە کۆنگرەی سێزدەدا ئاڵوگۆڕێک لە رێبەرایەتیدا پێکهاتوو بەڕێز عەبدوڵڵا حەسەنزادە نەبوو بە سکرتێری حیزب، ئەو بۆچوونە لەوێ و لەنێو یەکیەتیدا زیاتر پەرەی گرت بەبێ هیچ هۆیەک، بەتایبەتی لە دانیشتنێکدا کە ئێمە دوای ئەو کۆنگرەیە لەگەڵ مەکتەبی سیاسیی یەکیەتیی نیشتمانی بوومان کە بەڕێز مام جەلال-یش تەشریفی بوو، لەسەر ئەو مەسەلەیەقسە کرا، من لەوێ روونم کردەوە بۆ یەکیەتی، من وەکوو سکرتێری حیزبی دێموکرات ئەوەی بە قازانجی حیزبی دێموکرات بێت، ئەوە دەکەم، چاوم لەوە نییە یەکیەتی چی دەوێت، یان پارتی چیی دەوێت، نە لەگەڵ یەکیەتی دژایەتیی پارتی دەکەم، نە لەگەڵ پارتی دژایەتیی یەکیەتی دەکەم، بەڵکوو قازانجی حیزبەکەم لەوەدا دەبینم کە ئعتیماد و باوەڕی هەردووکیان بەلای حیزبەکەمدا رابکێشم بە سیاسەتێکی دروست، دوای ئەو باسانە مەسەلەکە زۆرباش کۆتایی هات، دوای ئەوە مام جەلال هەر لەو میوانییەدا منی بانگ کرد، وتی من زۆرم پێخۆش بوو ئەو قسانەی تۆ، ئەو قسانەی تۆ کردت من باوەڕم پێیەتی، هەموو شتێک بۆ من تەواو بووە، وا دیاربوو لای مام جەلال-یش زۆر ئەو مەسەلانە باسکرابوون بەتایبەتی لەو گێرە و کێشەی کۆنگرەی سێزدەداو ئەو ئینشعابات و شتانە.

والاپرێس: ئەو بۆچوونەی یەکیەتی لە چییەوە سەرچاوەی گرتبوو بەرامبەر بە تۆ؟

هیجری: بە راستی بۆ خۆشم نازانم، من لەوێدا باسم کرد وتم ئەگەر لەو ماوەیەدا بەرپرسیارێتی حیزبیم هەبووە، بەرپرسیارێتی سەرەکیشم هەبووە، هەمیشە پێم خۆشە ئەگەر لە کۆبونەوەیەکدا، لە دانیشتنێکدا، لە نووسینێکدا، لە بڕیارێکدا، شتێکی ئاوا هەیە پێم بڵێن، دەنا ئەوەی ئێوە دەیڵێن دوور لە راستییە و هیچ بنەمایەکی نییە، بێجگە لەوەی کە هەندێک کەس بۆ قازانج و

بەرژەوەندیی خۆیان یان هەر بابەتێکی سیاسی ئەو مەسەلەیان لەگەڵ ئێوە باس کردووە و هیچ ئەسڵ و ئەساسی نییە. لەوانەشە تەبلیغاتی لایەنی جیا بۆوە لە حیزب لە سەروبەندی کۆنگرەی سێزدەدا ئەو بۆچوونەی لای هێندێک لە هاوڕێیانی یەکیەتی دروست کردبێ.

والاپرێس: یەعنی بە کورتی، کاک مستەفا یەکیەتیی نیشتمانی پێی وابوو دەرچوونی تۆ بە سکرتێر و دەرنەچوونەوەی مامۆستا عەبدوڵڵا حەسەن زادە نەخشی پارتیی تیایە؟

هیجری: دەکرێ ئەو خوێندنەوەی لێ بکرێ، من ئەوەشم خوێندەوە کە یەکیەتیی نیشتمانی ویستی نیگەرانی خۆی لەوە دەربڕێت کە ئێستا من بوومەتە سکرتێری حیزب، لەگەڵ یەکیەتیی نیشتمانی فاسیلەمان زۆر دەبێت وە بەو ئەندازەیە پێوەندیمان لەگەڵ پارتی بەهێزتر دەبێت.

والاپرێس: تا ئێستاش؟

هیجری: ڕەنگە تا ئێستاش ئەو بۆچوونە هەڵەیە لە لایەن ژمارەیەکیکەم لە برادەرانییەکیەتیدا هەبێ، بەڵام دەمهەوێ ئەوە بڵێم کە هیچ لایەنێک ناتوانێت تەئسیر بکات لە کۆنگرەی ئێمەدا، چونکە کۆنگرەی ئێمە نوێنەرەکانی بەشێوەی ئازاد لە بەدەنەی حیزبدا هەڵدەبژێرێن بەشێوەی دێموکراتیک دێنە سەرێ وە ئەوان بڕیاردەدەن.

والاپرێس: بەڵام ڕەنگە یەکیەتی نازی ئەوەی کردبێت کە پێی وایە حیزبی دێموکرات، حیزبی قاسملوو مێژوویەکی دوور و درێژی هەیە لە نێوان بەڕێز مام جەلال و شەهید د. قاسملوو بەتایبەتی کە یەکیەتیی نیشتمانی لە ١٩٨٢ پشتیوانی لە خەباتی چەکداری ئێوە دەکات لە کوردستان، پێی وایە ڕەنگە گلەییەکانی لەوە بووبێت کە دەبێت حیزبی دێموکرات لە یەکیەتیی نیشتمانییەوەنزیک بێت بەهەر شێوەیەک، بەهەر دەلیلێک؟

هیجری: لەو کاتەدا یەکیەتیی نیشتمانی یارمەتییەکی زۆر گەورەی بە حیزب کرد بەتایبەت ئەوە شتێک بوو کە لەمێژووی جووڵانەوەی گەلی کورددا شتێکی زۆر دیارە بەشێوەیەکی پۆزەتیڤ، ئێمەش وەک حیزبی دێموکرات ئەوەمان لەبەرچاوە و قەدر زانیلەو هەڵوێستە دەکەین.

والاپرێس: لە ئێستادا کە کۆنگرەی نەتەوەیی حازرە، سەرکردەکانی یەکیەتی دەڵێن فکرەی کۆنگرەی نەتەوەیی هی مام جەلال و شەهید قاسملووە لە هەشتاکاندا باس کراوە، پارتی دێموکراتی کوردستان دەڵێت لە حەفتاکاندا ئیدریس بارزانی ئەوەی باس کردووە، پەکەکەش دەڵێت فکرەی ئێمەیە، تۆ پێت وایە بەتایبەتی ئەوەی یەکیەتیی نیشتمانی دەیڵێت کە فکرەی کۆنگرەی نەتەوەی هی مام جەلال و شەهید قاسملووە، ئەمە کە ئاگات لێیە لەنزیکەوە چۆنە؟

هیجری: من ئاگام لێیە کەلە ساڵەکانی دوای حەفتا ئەو فکرە هاتە پێشێ، لە نێوان سەرکردەکانی کورددا کە کۆنگرەیەکی نەتەوەی پێک بێت کە کورد مەرجەعێکی هەبێت بەگشتی هەموویان وەکوو یەک کە کوردستانی تورکییەی تێدا بوو، مام جەلالی تێدا بوو، د.قاسملووی تێدا

بوو، باس لەوە دەکرا کە ئەو کۆنگرەیە پێک بێت، بەڵام دوای لێکدانەوەیەکی دوور و درێژ گەیشتینە ئەو قەناعەتەی وەزعیەتی دنیا و مەنتیقە و ئامادەی ئەوەی نییە تۆ کۆنگرەیەکی ئاوا پێک بێنیت کە بتوانێت درێژە بە کارەکانی خۆی بدات، چونکە لەهیچ کام لە بەشەکانی کوردستاندا ئەو فرسەتە نەبوو کە ئەو کۆنگرەیە پێک بێت و نەکەوێتە ژێر هەڕەشە، تەنانەت باس لەوە کرا زۆر باشم لەبیرە.

والاپرێس: ساڵی چەند؟

هیجری: دەقیقەن ساڵەکەیم لە بیر نەماوە، بەڵام دوای هاتنە دەسەڵاتیڕێژێمی جمهووری ئیسلامی بوو، باسی ئەوە کرا کۆنگرەکە، لە ئورووپا پێک بێت، بەڵام لە بەرپرسیاریەتییەکەی بسپێرێت بە کەسایەتییەکی ناسراوی ئورووپی، بەڵام حیزبەکانی هەموو بەشەکان بەشێوەی نهێنی یارمەتیدەر و پشتوانی بن لە باری ئابوورییەوە، تەنانەت هەندێک لە ئەندامانی حیزبەکانیش ئەندام بن لە کۆنگرە، بەڵام نەک ئەندامە ناسراوەکانی و ئەوانەی لە دونیادا ناسراو بن، چونکە ئەو دەمی وەزعیەتەکە بۆ ئەو کارە گونجاو نەبوو لەو پێوەندییەدا دوای بەحسێکی زۆر بە نەتیجە نەگەیشتین و مەسەلەکە تائێستا ماوە.

والاپرێس: بە بۆچوونی تۆ لە نێوان خوالێخۆشبوو ئیدریس بارزانی، شەهید قاسملوو، مام جەلال جاران فکرەی سەرەکی ئەم کۆنگرەیە هی کێیە بە بۆچوونی تۆ؟

هیجری: ئەوەندەی بزانم ئەوانە تێیدا بەشداربوون، بەڵام بە روونی ئەوە نازانم کە کامیان دەستپێشخەر بوون.

والاپرێس: ئێران و تورکیە بانگێشت کراون وەک میوان بۆ کۆنگرەی نەتەوەیی، بەڵام ئیبراهیم عەلیزادە سکرتێری کۆمەڵە لە دوایین دیداریدا دەڵێت من ناچمە ئەو کۆنگرەیەوە کە نوێنەری کۆماری ئیسلامی ئێرانی تێدا بێت، من دەمەوێت نموونەیەکت بۆ بهێنمەوە، بۆ نموونە جامیعەی وڵاتانی عەرەبی رۆژێک نەبووە ئیسرائیل بانگ بکەنە کۆبوونەوەکانی خۆیان، ئەوە چ خێرە لێرە کۆنگرەی نەتەوەیی بڕیارتان داوە کۆماری ئیسلامی ئێران و تورکیە و سووریە و ئێران و عێراق بانگ بکەن، کە لە کاتێکدا کۆنگرەکە مەهامەکەی ئەوەیە کە کورد نەجاتی بێت لەمانە ـ کورد یەکگرتوو بێت و بتوانێت بەئاشتی بژی، ئەگەر قەرار بێت کورد دەوڵەتی خۆی دروست بکات رزگاری بێت؟

هیجری: جیاوازییەک هەیە لەنێوان جامیعەی عەرەبی لەگەڵ ئێمە، لە جامیعەی عەرەبیدا بەشێک لە وڵاتانی عەرەبی تا ئێستا ئیسرائیلیان بە ڕەسمی نەناسیوە، بۆیە شتێکی تەبیعییە کە نوێنەری رەسمی ئەو وڵاتە لەکۆڕ و کۆبوونەوەکانی مەنتیقەیدا لەکۆڕ و کۆبوونەوەکانی نێونەتەوە بەشداری دەکەن، ئەوان بەشداری نەکەن، بەڵام کۆماری ئیسلامی ئێران وەکوو حکومەتێک هەیە ئێستا ئێمە قبوڵمان نییە وەک حکوومەتێکی دێموکرات، وەکوو حکومەتێکی گەلی لەسەر ڕەئی

ئازادی خەڵک پێکهاتبێت، ئەوە راستە مەسەلەیتورکیە و سووریە و عێراقیش جیاوازن، بەڵام من لەو باوەڕەدام هەڵومەرجەدا کە ویست و داخوازەکان یان بەرنامەکانی کۆنگرەی نەتەوەیی رادەگەیەنرێت نوێنەری ئەو وڵاتانەی کە کوردیان تێدا بێبەش کراوە با ئەوانیش لەوێ حزوریان هەبێت، با نوێنەری کۆماری ئیسلامی حزوری هەبێت، لەوێدا هێزی ئۆپۆزسیۆنی کوردی ئێرانیش قسەی خۆی بکات، وتاری خۆی بدات، من لەو پێوەندەدا ئەوەی بە خراپ نابینم بەتایبەتی ئەو واقیعەتەی کە ئەمڕۆ تێیدا هەڵکەوتووین، دەبێت ئەوەش لەبەرچاو بگرین، نەک هەر ئێمە وەک کوردی رۆژهەڵات، بەڵکوو کوردەکانی دیکە تا ئێستاش پێمان خۆش بێت، پێمان ناخۆش بێت تەئسیری حکوومەتەکانی وڵاتەکانمان بەسەرەوە هەیە، هەروەک بینیمان ئەو کاتەی حکوومەتی هەرێمی کوردستان پێک هات لەسەرەتادا کۆماری ئیسلامی ئێران و تورکیا کەوتنە دژایەتی کردن و بەهەموو جۆرێک کۆسپیان پێک دەهێنا، بەڵام حکوومەتی هەرێمی کوردستان بەخۆشییەوە بەڕوونکردنەوەی مەسەلەکان توانیان کارێکی وا بکەن کە ئەو دوژمنایەتییە تا حەددێک کەمبکەنەوە، ناڵێم ئێستا ئەوان دڵیان خۆشە بەپێکهاتنی حکوومەتی هەرێم، بەڵام لەو دوژمنایەتییە ئاشکرایەی خۆیان کەم کردووەتەوە، بۆیە من لەو پێوەندەدا موشکیلەیەکی ئەوتۆ نابینم کە تەنانەت نوێنەری کۆماری ئیسلامی ئێرانیش لە کۆنگرەکەدا حزووری هەبێت.

والاپرێس: ئەگەر ئاڕاستەی کۆنگرەکە و بانگێشتکردنی ئێران بەو شکڵە بڕوات کە تەکلیفی ئەوەتان لێبکرێت لە پەراوێز و کۆبوونەوەکان لەگەڵ وەفدی کۆماری ئیسلامی دابنیشن، ئامادەن؟

هیجری: من بەو جۆرە دانووستانانە کە کتوپڕ بێت و لەناکاو و بێ بەرنامە بێت، زۆر باوەڕم پێی نییە، چونکە ئەگەر حکوومەتی کۆماری ئیسلامی یان هەر حکوومەتێک بیەوێت لەگەڵ هێزی ئۆپۆزسیۆنی خۆی قسە بکات، پێویستیی بە هەندێک زەمینەسازی و ئامادەکاری هەیە.

والاپرێس: لە ئێستادا هیچ زەمینەیەک نابینیت بۆ دانیشتن لەگەڵ کۆماری ئیسلامی؟

هیجری: لە ئێستادا هیچ زەمینەیەک نابینم، چونکە من هیچ دەلیلێک بۆ ئەوە نابینم کە کۆماری ئیسلامی گەیشتبێتە ئەو قەناعەتەی نەک لەسەر مافەکانی گەلی کورد و باقی نەتەوەکانیتر قسە بکات، کۆماری ئیسلامیی ئێران تا ئێستا ئامادە نییە مافی وەفادارترین کەسایەتییەکانی کە حکوومەتی کۆماری ئیسلامییان دامەزراندووە بە رەسمی بناسی، مەهدی کەڕوبی و میر حوسێن مووسەوی لە زیندان دان کە رێبەرانی جووڵانەوی سەوزن، خۆ ئەوان هیچ مافێکیان داوانەکردووە، ئەوان باوەڕیان بە کۆماری ئیسلامی هەیە، باوەڕیان بە قانوونی ئەساسی هەیە، باوەڕیان بە ویلایەتی فەقیهـ هەیە، تەنیا داوایان ئەوە بوو کە بتوانن لە حکوومەتدا بەشدار بن، بەڵام ئەوانەی نەهێشت، هاشمی رەفسەنجانی کە لەباری سیاسییەوە بە تواناترە لە خامنەیی‌و زۆر نزیکتر بووە لە خومینی وە لە دامەزرێنەررانی کۆماری ئیسلامیی ئێرانە، قبووڵی ناکات لە کاندیداتۆریسەرکۆماری وەلای دەنێت، چۆن دەبێت ئێمە چاوەڕێیئەوە بکەین کە کۆماری ئیسلامی بیەوێت لەسەر مافی کورد و ئازادی و دێموکراسی و ئەو شتانە لەگەڵ ئێمە قسە بکات، مەگەر ئەو کاتەیبیهەوێپیلانێکیدیکەیخۆیدژیئێمە جێبەجیبکات.

والاپرێس: ئێوە لە ئێستادا هیچ رێگەچارەیەک نابینن لە کۆماری ئیسلامیی ئێران بۆ دانووستان کردن؟

هیجری: ئێمە ئێستا هیچ ئومێدێک نابینین کە کۆماری ئیسلامی بکەوێتە ئەو خەتە.

والاپرێس: ئەگەر ئێران داوایەکی وا بکات تۆ دابنیشی لەگەڵیاندا وەک سکرتێری حیزبێک، لەکوێ حەزدەکەیت دابنیشیت ئەو دیالۆگە بەڕێوەبچێت بە ئامادەبوونی کێ، ئەمریکا، ئورووپا، حکوومەتی هەرێم؟

هیجری: ئێستا بیرم لێ نەکردووەتەوە، چونکە لەو باوەڕەدا نەبوومە کە ئێران داوایەکیئاوا بکا.

والاپرێس: چواردە ساڵە بۆ یەکەمجارە پێنج سکرتێری حیزبی دێموکرات و کۆمەڵە هەرپێنجتان (موهتەدی، عەلیزادە، هیجری، خالید عەزیزی و ئێلخانیزادە) لە بارەگاکەی ئێوە لە کۆیە کۆبوونەوە، ئایا ئەمە سەرەتای هەنگاوێکی باشە بۆ رۆژهەلات و بۆ ئوپۆزسیۆنی کوردی رۆژهەلات، هەست کردن بەمەترسییە یەکیخستوون، یان ئەوەی تۆ لەسەرەتاوە وتت هەست کردن بە پەرپرسیاریەتییەکی تازەی شۆڕشگێڕانە و ئەخلاقی و نەتەوەییە، واتە کامییانە، لەمبارەیەوە کەواتە کۆنگرەی نەتەوەی بۆ ئێوە هەنگاوێکی تازەیە، لانی کەم پێنج سکرتێری حزب لەماوەی چواردە ساڵی رابردووا یەکەمجارە پێکەوە دابنیشن؟

هیجری: بە بۆچوونی من هەر دووکیەتی، هەم مەترسییە هەم هەست بە بەرپرسیارێتییە، مەترسی لەو بارەوە کە ئێمە رووبەڕووی هەڕەشەی زۆرین لە مەنتیقەدا، تەنانەت لە عێراقیشدا بەبوونی کۆماری ئیسلامیی ئێرانەوە ناکرێت ئێمە بێخەیاڵ بین پێمان وابێت هیچ مەترسییەک رووبەڕووی ئێمە نابێتەوە، ئەوە بەشێکێتی، بۆیە پێویستە یەکگرتوو بین و بەرنامە و پرۆژەی هاوبەشمان هەبێت لەزۆر خاڵدا، مەسەلەی دووەم ئەوەی کە باستان کرد مەسەلەی بەرپرسیاریەتییە، بەرپرسیارییەتی بۆ ئەوەی ئێمە ئەگەر یەکگرتوو نەبین و نەتوانین لەسەر خاڵە گشتییەکان کە زۆر مەسەلەی نەتەوایەتی دەگرێتەوە پێکەوە بەرنامەی هاوبەشمان هەبێت لە داهاتوودا لە ئاڵوگۆڕەکانی کە چاوەڕوان دەکرێت لە ئێراندا بێتە پێشێ نەتوانین بەو جۆرەی کە پێویستە لە خزمەت ئامانجەکانی نەتەوەکەماندا بین و ئەو بلاوی و دەنگیجیاواز و گێرە و کێشەکان جارێکی دیکە بەخۆمانەوە مەشغوولمان بکەن و فرسەتەکانمان لە دەست بچێت، بۆیە هەردوو لایەنی تێدا دەبینم.

والاپرێس: پێتان خۆشبوو و هەرپێنجتان شتێکی باشبوو؟

هیجری: بەڵێ، من پێشتریش هەوڵمدا کە ئەوکارە بکەین، بەلام سەرنەکەوت، بەلام بەخۆشییەوە ئەمجارە جێبەجێ بوو.

والاپرێس: کێ رێگربوو لەوەی کە تۆ سەرنەکەوتی؟

هیجری: نامەوێ بڵێم کێ ڕێگربوو، بەڵام بۆ مەسەلەی مەشوەرەت کردن لەسەر هەڵبژاردنی سەرکۆماری ئێران و هەڵوێستی هاوبەشمان من هەوڵمدا هەموومان لەجێیەک کۆ ببینەوە، لەهەر جێگایەک کە پێیان باش بێت، کۆ ببینەوە ئەوە هەندێک لایەن موخالیف بوون، مەبەستم ئەوەیە لەمێژە لەهەوڵی ئەوەدام، بەڵام ئەمجارە بەخۆشییەوە جێبەجێ بوو، زۆر خۆشحاڵم.

والاپرێس: مێژوویەکی تاڵیشتان هەیە ئەم پێنج سەرکردەیە بەیەکەوە نییە؟

هیجری: زۆر.

والاپرێس: نەتاندەتوانی پەیمانێک بنووسن لە نێوان هەر پێنجتاندا کە شەڕی ناوخۆ تەحریم کەن، هەڕەشە نەبن لەسەر یەکتر، یان لە ئایندەدا شتێکی ئاوا بەنیاز نین؟

هیجری: ئێمە لەگەڵ کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران کە کاک عەبدوڵڵا سەرۆکایەتییەکەی دەکات هاوپەیمانییەکمان هەیە، هەندێک خاڵی هاوبەشمان ئیمزاکردووە و ڕامانگەیاندووە، دەمێنێتەوە سەرئەوەی لەسەر مەسەلەی شەڕی چەکداری لەگەڵ یەکتری یان زۆر خاڵی دیکە، گرنگ ئەوە نییە چ شتێک دەنووسین و ئیمزادەکەین، گرنگ ئەوەیە چەند باوەڕمان پێیەتی، چونکە لە مەنتیقەدا زۆر قەرارات و هاوپەیمانی ئیمزاکراوە و بڵاوکراوەتەوە و ڕاگەیەنراوە، بەڵام دوای تێکچووە، وەکوو لەسەرەتادا عەرزم کردیت ئەو تەجروبە تاڵانەی ڕابردوو پێم وایە ئێمەی هێنابێتە سەر ئەو باوەڕەی چونکە هیچ کامێکمان نە وەک حیزبێکی سیاسی نە وەک خەڵکەکەمان قازانجی لێناکەین، ئێمە گەیشتوینەتە ئەو قەناعەتە، بۆیە پێمان وایە کە لەگەڵ هیچ هێزێکی کوردی نامانەوێت تووشی بەربەرەکانییەکی چەکداری بین.

والاپرێس: تۆ باسی ئەوەت کرد بۆ نموونە ڕێکەوتنێکتان هەیە لەگەڵ کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشانی کاک عەبدوڵڵای موهتەدی، بەڵام بەشێکی، ڕەخنەتان لەسەرە ئەم دوو هێزە خۆیان جیاکردووەتەوە بۆ نەدەکرا هەموو هێزەکان بەیەکەوە بن؟

هیجری: زەمینەی نەبوو، موشکیلەکە، موشکیلەی ئێمە نەبوو، موشکیلەی بەشەکانی دیکە بوو، ئەو هێزانەی لەنێو خۆیاندا موشکیلەیان هەبوو، دەنا ئێمە ئێستاش هەوڵ دەدەین بۆ فراوانتر کردنیئەم هاوپەیمانییە.

والاپرێس: مەسەلەکە ئەوەیە کە ئێوە تەنیا کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشان بەڕەسمی وەکوو کۆمەڵە ئەناسن؟

هیجری: ئەوان لەناوخۆی خۆیاندا کێشەیان هەیە، لای ئێمە هەر ڕێکخراوێک بەو ناوەی کە هەیە ئێمە پێوەندیمان لەگەڵیان هەیە و کێشەمان نییە، زۆر ئاسوودەین لەگەڵیان لە پێوەندییەکاندا.

والاپرێس: خاڵی هاوبەشتان هەیە لەگەڵ کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشان؟

هیجری: بەڵێ، هەندێ خاڵمان هەیە کە لەپەیماننامەکەدا ئیمزامان کردووەو رامانگەیاندووە.

والاپرێس: بەنیازن ئەوە فراوان بکەن لە داهاتوودا؟

هیجری: هەوڵ دەدەین ئەگەر ئەو کێشەیەی نێوان خۆیان چارەسەر بێت ئێمە لە هەوڵی ئەوە داین کە بەرفراوانتری بکەین.

والاپرێس: کۆمیتەی کوردستانی ـ حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران راگەیاندنێکی داوە دەڵێت ئێمە ئامادە نین بچینە ژێر ئەم پلانگێڕییەوەو ئەوە هەوڵێکی ناسیۆنالستانەیە، بۆ سازشە لەگەڵ ئێران، تەنانەت وای ناو دەبات ئێوە لەم بارەیەوە قسەیەکتان هەیە لەسەر حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران؟

هیجری: حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران و ئێمە جیهانبینییەکی تەواو لێکجیاوازمان هەیە بە نیسبەتی ئێران، بە نیسبەتی مەنیتیقە، بە نیسبەتی دنیا، بە نیسبەتی مافی نەتەوایەتی ئەو بیر و باوەڕەی کە هەمانە وەکوو کورد لەگەڵ ئەوان بەتەواوی لەجیاوازی دایە، ئەوان هەر لێک نزیکبوونەوەی هێزەکانی کوردی، هەر ئاڵوگۆڕێک لەو پێوەندییەدا هەمووی لە چوارچێوەی بیریکۆمۆنیزمدا دەبینن، پێیان وایە هەموو شتێک ئەمریکایە رێکی دەخات و بەخۆشییەوە ئەو بیر و بۆچوونانە هەم لە ئێراندا هەم لە مەنتیقەدا زۆر لاواز بووە.

والاپرێس: کاک مستەفا کەسایەتییەکانی یارسان و پارتێکی یارسانەکان گلەیی دەکات کە دەڵێت کورسییەکانی رۆژهەلات لەنێوان دوو حیزبدا یان لەنێوان ئەو پێنج لایەنەدا دابەشکراوە، حسابیان بۆ یارسانەکان نەکردووە، کە کوردن و خۆیان پێ کوردە و باسی ئەوە دەکات کە هیچ کەس لە کوردەکان لە ئیلام و کرماشان و خوراسان دەعوەت نەکراون، ئێوە جوابێکتان هەیە بۆ یارسانەکان؟

هیجری: بەڵێ، یارسانەکان کوردن، کوردی رەسەنن و لەگەڵ ویست و داخوازییەکانی گەلی کورد جیاوازییەکیان نییە لە حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێراندا، ژمارەیەکی زۆر یارسانمان هەیە لە مەنتیقەی یارساندا حیزبی دیموکرات جێ پێی قایمی خۆی هەیە، بەڵام ئەگەر هەندێک بۆچوون لێ دروست بووە ئەوانە بە بۆچوونی من بۆ قازانجی یارسان نییە، بەڵکوو بۆ قازانج و بەرژەوەندی هێندێک لەو کەسایەتی‌یانەیە، کۆنگرەی نەتەوەیی هێشتا پێک نەهاتووە چ مەعلووم لە مەنیتیقەی کرماشان و ئیسلام خەڵک دەعوەت ناکەن، ئەوە لەلایەک، لەلایەکی تریشەوە ئەوەش بۆ خۆی دەچێتە ژێر پرسیار ئایا ئوسووڵەن کەسانێک لەناوخۆی ئێران بەو فەزایە سیاسییەی لە ئێراندا حاکمە ئایا دەوێرن بێنەدەرێ، ئێران ئیجازەیان دەدات بێن لە کۆنگرەی نەتەوەییدا بەشداری بکەن؟ ئەوە بۆ خۆی جێگای باسە.

والاپرێس: پێتان وایە حیزبی ئێوە نوێنەرایەتیی ئەوانیش دەکات لەهەر حاڵێکدا؟

هیجری: ئێمە وەک حیزبی دێموکرات خۆمان بە هەڵگری ئاڵایبەرگریلە هەموو ویست و داخوازەکانیگەلیکورد لە کوردستانیئێران دەزانین بە هەموو باوەڕە ئایینییەکانییەوە لەنێو حیزبی دێموکراتیشدا هەموو ئەوانە رەنگیان داوەتەوە و وجوودیان هەیە، ناڵێم ئێمە نوێنەری هەموو کوردین لە کوردستانی ئێراندا، بەڵام ئەو بیر و بۆچوونە جیاوازە ئایینی و زمانییانە لەنێو حیزبی دێموکراتدا رەنگیان داوەتەوە و حیزبی دێموکرات پێکهاتەیەکە لە هەموو ئەوانە.

واڵاپرێس: لە چەند رۆژی رابردوودا کۆمەڵەی یەکسانیی کوردستانی رۆژهەڵات راگەیاندنێکی داوە و پێم وایە راگەیاندنەکەی تا رادەیەکی زۆر مەنتقییە، سەبارەت بە کۆنگرەی نەتەوەیی لە یەکێک لە خاڵەکانیدا دەڵێت پێویستە سەرۆکایەتیی کۆنگرە بە دەورییی بێت، هیچ کەس بۆی نەبێت لە دوو دەورە زیاتر خۆی کاندید بکات و کەس نەتوانێت قۆرخکاری بکات، ئێوە لەگەڵ ئەم بۆچوونەن یان ئەڵتەرناتیڤێکتان هەیە یا پێویستە سەرۆکایەتیی کۆنگرە چۆن بێت کەلە ئێستادا قسە لەسەر ئەوە دەکرێت کە رەنگە مەسعود بارزانی سەرۆکی هەرێم و سەرۆکی پارتی دێموکراتی کوردستان ئەو کۆنگرەیە بێت، واتە ئێوە دەتانەوێت ئەو سەرۆکایەتییە چۆن بێت دەوری بێت بە هەڵبژاردن بێت ئەڵتەرناتیڤتان چییە بۆ ئەو قسانە؟

هیجری: راستییەکەی تا ئێستا لە کۆنگرەی نەتەوەییدا کاری ئامادەکاری کە دەکرێت تا ئێستا هیچ باسێک لەوەی کە سەرۆک کێ بێت یان سەرۆک چۆن دیاری بکرێت تا ئێستا باس نەکراوە، بێگومان ئەو مەسەلەیە لە کاتیپێکهاتنی کۆنگرە لەکاتی خۆیدا دێتە بەرباس و باسی لەسەر دەکرێت، دەبێت گوێ بگرین لە هەموو لایەنەکان بزانین قسەکان چین، ئەوەی بە قازانجی گشتی بێت دەبێت ئەو کارە بکەین. من پێم وایە بەڕێوەبەرایەتیی کۆنگرە لە شێوەیسەرۆکایەتیبێ، مەبەستم ئەوەیە ئەنجومەنێکیرێبەرایەتیهەبێ.

واڵاپرێس: ئەگەر کۆنگرەیەک، سەرۆکایەتییەکەی دێموکراتی بێت باشتر نییە، دەورەیەک تۆ بی دەورەیەک بارزانی بێت؟

هیجری: ئەگەر رێبەرایەتییەکە جەمعیبێرەنگە زۆر گرفتیسەرۆکایەتیچارەسەر بکا.

واڵاپرێس : مەبەستت چییە، پێت وایە کەس موخالیفی ئەو بۆچوونە بێت؟

هیجری: تا باسەکە نەیەتە پێشێ نازانین، رەنگە کەسانێک هەبن کە بۆچوونی وایان نەبێت، بەڵام دەبێت گوێ بگرین بزانین دەلیلەکانی ئەوان چییە، واتا ناکرێت لە ئێستاوە بڵێین دەبێت حەتمەن وا بێت.

واڵاپرێس: دەکرێت کەسێک بۆ هەمیشە سەرۆکایەتی ئەو کۆنگرەیە بکات؟

هیجری: بۆ هەمیشە نا، بۆ هەمیشە ئێمە باوەڕمان بەسەرۆکایەتیی هیچ کەسێک نییە، لە هیچ کۆمەڵگایەکدا، لەهیچ حیزبێکدا، پێمان وایە دەبێت بەشێوەیەک بێت کە گونجاو بێت لەگەڵ ئوسوڵی دێموکراتیدا.

والاپرێس: ئەو گونجانە دێموکراسیە، ئەو ئوسووڵە چییە لای تۆ؟

هیجری: ئەو گونجانە دێموکراسییە دەتوانێت ڕێگاچارەی تەوافوقی هەبێت، هەموو پێکەوە باس بکەن، قازانج و زەرەرەکانی لێک بدەنەوە، ئەوەی کە کێ سەرۆک بێت یان کێ هەڵبژێرێت دوای ئەوە ئەگەر بە تەوافق نەگەشتن دەبێت دەنگدان بێت.

والاپرێس : ئەگەر هەر شەش مانگ بەدەست یەکێک لەو نوێنەرانی ئەو پارچانەوە بێت کارێکی باشتر نییە؟

هیجری: بەڕاستی زۆر بەرتەسککردنەوەی ماوەکەیلە شەش مانگدا بڕێک بە نەگونجاو دەزانم، چونکە هیچ کەس ناتوانێت لە شەش مانگدا بەرنامەیەکی هەبێت بیباتە پێشێ و شتێک بکات، بەڵام ئەوەی کە دەوری بێت پێم خراپ نییە، جا دەورەکە ساڵێک بێت، دوو ساڵ بێت ئەوە جێگای قسە لێ کردنە.

والاپرێس: لە سەروبەندی ئەم کۆنگرەیە هەست بە نزیک بوونەوەیەک دەکرێت تا رادەیەک، واتا بەشێک لەوانەی کە چاودێری بارودۆخی هەر دوو حیزبی دێموکرات دەکەن، پێیان وایە نزیکبوونەوەیەک هەیە هەم لە نێوان حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران و حیزبی دێموکراتی کوردستان، مستەفا هیجری و هەم خالیدی عەزیزی ئەم دەرئەنجامە رەنگدانەوەی تازەی کۆنگرەیە یان ئەو هەوڵانەیە کە تۆ باست کرد یان دیسان باس لەوە دەکرێت کە پارتی لە هەوڵێکی میانگیری تازەیە لەنێوان ئێوە لەنێوان تۆ و خالیدی عەزیزی کامیانە؟

هیجری: من سەرەتا عەرزم کردیت کە ئەو لێک نزیک بوونەوەیئێمە لەگەڵ کاک خالیدی عەزیزی هەروەها لەگەڵ کۆمەڵەکان شتێک نییە کە لەو کۆنگرە دەستی پێ کردبێت، زەمینەی زۆر پێشتر ئامادە کرابوو، بۆیە بە ئاسانی ئێمە دەتوانین پێکەوە دابنیشین ئەگەر ئەو زەمینە ئامادە نەکرابایە پێشتر هەروا بەئاسانی نەدەکرا، بۆیە ئێمە ئەو سیاسەتە درێژە پێدەدەین و تائێستاش لەگەڵ ئەوەی هەم پارتی هەم یەکیەتی و زۆر دۆستی دیکەی ئێمەی کورد لەهەموو بەشەکاندا هاوسۆزی خۆیان نیشان داوە بۆ ئەوەی ئێمە بتوانین یەک بگرینەوە و ببینەوە یەک هێز، بەڵام ئەو نزیک بوونەوەیە لەژێر تەئسیری هیچ لایەنێکدا نییە، ئێمە بۆ خۆمان هەستمان بەوە کردووە کە کاتی ئەوە هاتووە، دەستمان پێ کردووە و بەخۆشییەوە چووینەتە پێشێ و لە داهاتووشدا ئەوە هەر درێژە پێ دەدەین.

والاپرێس: ئەمە دووەم جارە حیزبی دێموکرات ئینشیعابی تێ دەکەوێت، دەورەی پێشوو؟

هیجری: نەخێر سێیەم جارە، لانی کەم دوای هاتنەسەر کاری کۆماری ئیسلامی سێیەم جارە، جاری یەکەم لەدوای هاتنەسەر کاری کۆماری ئیسلامی جاری دووەم بە ناوی‌ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ جیابوونەوەیەک روو بدا، دوایە ئەوان لەگەڵ حیزب یەکیان گرتەوە.

والاپرێس : کێ بوون ئەوانە؟

هیجری: ئەوانەی‌لە دوای‌هاتنە سەرکاری رێژیمی کۆماری‌ئیسلامی لە حیزبی دێموکرات جودا بوونەوە ناویان نرا دەستەی حەوت کەسی، چونکە لە رێبەرایەتی حیزبدا حەوت کەس بوون، دیارە جەمعێکی دیکەش لە گەنجەکانیان دواکەوتن، بە بۆچوونی من ئەو جیابوونەوەیە دەبوایە ببوایە، چونکە ئەو بۆچوونەی ئەوان هەیان بوو لەگەڵ ئێمە نەدەگونجا، بەڵام بەدوای ئەودا دوو جیابوونەوەی دیکەش بوو.

والاپرێس: جیابوونەوەی ڕێبەرایەتیی شۆڕشگێڕ و حیزبی دێموکراتی کوردستان؟

هیجری: بەڵێ.

والاپرێس: قسەکە ئەوەیە کە ئێوە مێژوویەکی تاڵتان هەیە واتا پێتان وایە ئەگەر لە حاڵەتێکدا زەمینەی دانوستان و یەکگرتنەوەش بکرێت مەترسییەک نییە جارێکی کە لەسەر ئینشیقاقی تر؟

هیجری: بەڵی‌ئێمە ئەو مەترسییەمان هەیە، نیگەرانین کە ئەگەر یەک بگرینەوە دوای یەکگرتنەوەکە زەمینەی جودا بوونەوەیەکی دیکە نایەتە پێشەوە وەکوو ئەوەی کە ڕێبەرایەتیی شۆڕشگێڕ کردیان؟ بۆیە لەو بارەوە برێک بەحسابی وردترەوە دەچینە پێشێ بۆ ئەوەی دەمانەوێت بگەینە ئەو جێگایەی کە ئەو نیگەرانیەمان لا نەمێنێت ئەو دەمی یەک بگرینەوە.

والاپرێس : باشە ئەگەر قەرار بێت یەک بگرنەوە، ناوی حیزبەکەتان چی دەبێت؟

هیجری: حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران.

والاپرێس: تەلەفیزیۆنەکەتان بەناوی چی دەمێنێتەوە؟

هیجری: تیشک

والاپرێس :کێ سکرتێری ئەو حیزبە دەبێت؟

هیجری: دەبێت هەڵبژێرێت، بەپێی پەیرەوی ناوخۆ.

والاپرێس: جەریدەکەشتان ناگۆڕن؟

هیجری: نا مومکینە جەریدە بگۆڕین، تەنانەت ئەوەی باست کرد تلوزیونی"تیشک"یش ئەوە نیە لە سەر ئەوەی کێشەمان هەبێت، رەنگە رۆژێک ناوی ئەوە بگۆڕین، بەڵام بە بۆچوونی من تا ئێستا لەو هەلومەرجە سیاسییەدا ئێمە بە قازانج نازانین کە حیزبەکەمان حیزبی دێموکراتی

کوردستان بێ، بەڵام ئەوەش ماوەتەوە بەبڕیاری کۆنگرەکە، کۆنگرەی حیزبی دێموکرات دەتوانێکە بڕیارێکی دیکە بدات من و هەموو خەڵکی دیکە پەیڕەوی لێ دەکەین.

واڵاپرێس: ئەگەر کۆنگرە بڕیاری دا خالید عەزیز سکرتێر بێت تۆ ئیلتیزامی پێوە دەکەیت؟

هیجری: ئەگەر کۆمیتەی ناوەندی بڕیاری دا؟ بەڵێ حەتمەن دەیکەم هیچ ئەملاو لای تێدا نییە.

واڵاپرێس: یان حاسڵت کردووە کە ئەم دەورەیەش هەر سکرتێر دەبیت، –دەورەی یەکگرتنەوە؟

هیجری: نازانم، بەستراوەتەوە بە رەئی کۆنگرە، بەڵام پێم خۆشە ئەوەی لێرەدا بڵێم کە کێشەی من لەگەڵ ئەوان مەسەلەی سکرتێری نییە و ئەوە هەرگیز نایەتە بەرباس و نابێتە کێشە بۆ من لە هەڵوێستەکانماندا.

واڵاپرێس: ئەی کێشەتان چی بوو پێشتر بۆچی جیابوونەوە؟

هیجری: کێشەی ئێمە نەبوو، کێشەی ئەوان بوو، ئەوان جیا بوونەوە ئەوان لە کۆنگرەیەکدا کە بۆ خۆیان تێیدا بەشداربوون ڕەئیان داوە لە حاڵێکدا بۆ خۆیان لە ئەکسەریەتدا بوون و بۆ خۆیان بەرنامەکانی کۆنگرەیان ڕێکخستووە، بەڵام ئاکامەکەی چونکە بە دڵی ئەوان نەبوو جودا بوونەوە.

واڵاپرێس: باشە فاکتەرێکی وا گرنگ هەبوو جیا ببنەوە یان ئێستا فاکتەرایەکی گرنگ هەیە یەک بگرنەوە؟

هیجری: فاکتەریئاوا گرنگ کە ئەوان جودا ببنەوە من نایبینم، بەڵام باشترە لەوان پرسی بزانی ئەوان جوابیان چیە بۆ ئەو مەسەلەیە، بەو حاڵەش ئێستا ئەگەر یەک بگرینەوە بەهێزتر دەبین.

واڵاپرێس: ئێوە لەگەڵ عەبدوڵڵا حەسەنزادە دانیشتنێکتان کردووە لەوبارەیەوە ئەو هەلومەرجەتان خستووەتە بەرباس دوو بەدوو؟

هیجری: ئێمە لەگەڵ مامۆستا عەبدوڵڵا لەو سەردانەدا کە من کردوومە بۆ لای ئەو برادەرانە لەگەڵیان دانیشتووم، لەگەڵیان قسەمان کردووە، بەڵام بۆ خۆت دەزانی ئێستا مامۆستا بە فەرمیوەکوو ئەندامی رێبەرایەتی نەماوە، راستە رەنگە گوێ لە قسەکانی بگرن، بەڵام بە شێوە فەرمیبڕیاردەری دیکەیان هەیە کە رێبەرایەتی هەڵبژێراویانە.

واڵاپرێس: پێت وانییە ئێستا ئەو بڕیاردەرە؟

هیجری: بێجگە لەویبڕیاردەریدیکەشیان هەیە.

واڵاپرێس: پێت وانییە کەسێکی یەکلاکەرەوە بێت؟

هیجری: ناتوانم بڵێم یەکلاکەرەوەیە، بەڵام شوێندانەرییزۆریهەیە.

والاپرێس : مانای وایە کە تۆ وا هەست دەکەیت مامۆستا عەبدوڵڵا تەهیدی ئەم یەکگرتنەوەیە ناکات؟

هیجری: تا ئێستا لە نووسین و هەڵوێستەکانیدا جددیم نەدیوە بۆ یەکگرتنەوە.

والاپرێس: ئەمەش مەترسییەکە لەسەر یەک نەگرتنەوە؟

هیجری: بەڵێ.

والاپرێس: لەهەر حاڵدا ئەگەر قەرار بێت یەک بگرنەوە چەند کادرێک لە دەرەوە بمێننەوە مانای وایە ئێوە هیچتان نەکرد ئەگەر چەن کەسێکیش بن؟

هیجری: بەڵێ وایە، راستە ئەگەر یەکگرتنەوە بێت دەبێت یەکگرتنەوەیەک بێت وەکوو دوای ئەوەی رێبەرایەتی شۆڕشگێڕ لە کۆنگرەی نۆدا یەکمان گرتەوە بەهەموویەوە یەکمان گرتەوە، دەنا ئەگەر لەگەڵ جەمعێک یەک بگرینەوە جەمعێکی دیکە بە هەر هۆیەک ناڕازیبمێننەوە کێشەکە چارەسەر نابێت.

والاپرێس : لای کۆمەڵەکان محاوەلەیەکی وا هەیە ئێوە چاو لەوان دەکەن یان ئەوان چاو لەئێوە دەکەن کە خۆیان کۆبکەنەوە، وە ئەم خۆکۆکردنەوەی ئێوە و ئەوانیش لەلایەنی نەتەوەییەوە هێشتا دوو هێزی سەرسەخت و منافسی یەکترن هەرکامتان دەتانەوێت خۆتان تەقویە و بەهێز بکەن لە داهاتووی ئێراندا دەور و رۆڵ و سیاسەتی رەنگرێژتری باشترتان هەبێت؟

هیجری: ئەوەی کە ئێمە چاو لەوان بکەین، نا ئێمە چاو لەوان ناکەین، وەکوو عەرزم کردی ئێمە بەقەناعەتەوە بە لێکدانەوەوە گەیشتووینەتە ئەو سیاسەتە کە دەبێت لەیەک نزیک بینەوە چ لەگەڵ لایەنی کەلە حیزبی دێموکرات جودا بوونەوە چ لەگەڵ لایەنەکانی دیکەی وەکوو کۆمەڵە، بەڵام ئەوەی کە منافەسە دەبێت و هەرکەسە دەیەوێت جێ پێی خۆی قایمتر بکات خەڵکێکی زۆر بەدوای خۆیدا کۆ بکاتەوە شتێکی زۆر تەبیعییە هەموو حیزبێک مافی خۆیەتی لە رێگەی دێموکراتیک و لە رێگەی دروستەوە بتوانێت ئەو کارە بکات، ئەوە بە حەقی هەموو کەسێک و هەموو حیزبێک دەزانم.

والاپرێس: ئەمەلێکت هەیە لەم نزیکانە یان مدەتێکی زەمەنیم پێ دەڵێیت کە دوو حیزبی دێموکرات یەک بگرنەوە؟

هیجری: کاتەکەی ناتوانم دیاری بکەم، بەڵام ئێمە پرۆسەکە لەلایەن خۆمانەوە درێژە پێ دەدەین تا ئەو کاتەی کە بگەین بەو قەناعەتەی کە یەکگرتنەوەکە نابێتە هۆی جودا بوونەوەیەکی دیکە، ئەو کات بڕیار دەدەین بۆ یەکگرتنەوە.

والاپرێس: گلەیەکتان لێ دەکرێت لە ئێوە، لە کۆمەڵەکان، کە جیا بوونەوەکانتان زیاتر لەسەر پۆست و پلە و پارە و بەرژەوەندییە، ئێوە جیاوازییەکی فکری و ئایدۆلۆژیتان نییە؟

هیجری:نا، بە بۆچوونی من لانی کەم نێوان ئێمە و کاک خالید و ئەوان هیچ جیاوازییەکی بیر و بۆچوونی فکری بەو شکڵەی کە ببێتە هۆی جودا بوونەوە نیمانە، نە ئەو دەمی بوومانە، نە ئێستا هەمانە.

والاپرێس: جیاوازیەکی فکریتان نییە، گلەیی ئەوەتان لەسەرە کە زۆرتر بەرژەوەندی و دەسەڵات بوو؟

هیجری: بەڵێ، راستە بەرژەوەندی و دەسەڵات چونکە ئەو لایەنەی جودا دەبێتەوە ئەگەر مەسەلەیجیاوازیمەسەلەیەکی گرنگی سیاسی نەبێت بێجگە لە مەسەلەی پۆست و مەنسەب هیچی تری تێدا بەستە نیە ئەوەی ئێستا من بۆ مێژوو دەڵێم ئەگەر لە کۆنگرەی ١٣ی ئێمەدا ئاڵوگۆڕێک لە رێبەرایەتیی حیزبدا نەهاتبێتە پێشێ، ئەو لایەنە جودا نەدەبونەوە، بەڵام هەندێک لەوانە هەڵنەبژێردرانەوە، بۆیە جودا بوونەوە.

والاپرێس :مەبەست عەبدوڵلا حەسەن زادەیە؟

هیجری: تەنیا ئەو نەبوو

والاپرێس: واتا پێت وایە ئەگەر ئەو هەڵبژاردنە ئەوان بیانبردایەوە ئەم ئینشیقاقە رووی نەدەدا؟

هیجری: سەد لە سەد رووینەدەدا.

والاپرێس: ئەی بۆ نەتکرد بۆ خاتری ئەوەی ئینشیقاق نەبێت؟

هیجری: باشە ئەوە نەتیجەی کۆنگرە بوو ئەوە سازان نەبوو، رەنگە من بۆ خۆشم پێشبینی ئەوەم نەکردبێت، بەڵام کۆنگرە لە نوێنەرانی ئەو حیزبە لە بەدەنە هەڵدەبژێرێت پێک دێت، وەک عەرزم کردی ئەوان ئەو دەمی لە رێبەرایەتیی حیزب ئەکسەریەت بوون بەرنامەی کاری کۆنگرە و بەڕێوەبردنی کۆنگرە لەژێر چاودێریی ئەوان بەڕێوەچوو، بۆیە راپۆرتیکۆمیتەیناوەندیبۆ کۆنگرە پەسند کرا، ئەوان وەک باقینوێنەران مەشرووعیەتیکۆنگرەیان پەسند کرد پێشبینی ئەوە نەدەکرا ئەوان لە ئەکسەریەت نەمێنن بێجگە لەوە لە رێبەرایەتی حیزبدا شتێک نەبوو کەلە نێوان من و ئەوان بێت تاکوو پێکەوە لەسەریبسازێین.

والاپرێس: کاک مستەفا ماڵپەڕێکی تورک دەڵێت هەردوو دێموکرات (6000) هەزار پێشمەرگەیان ناردووە بۆ پشتیوانی کوردەکانی سووریە، دەزانم ئەڵێی ئەمە ڕاست نیە و دیعایەی تورکیایە؟

هیجری: بەڵێ دیعایەی ئەو ماڵپەڕەیە.

والاپرێس : بەڵام ئەگەر کوردەکانی رۆژئاوا پێویست بکات ئێوە ئامادەن بۆ هاوکاریەکی وا؟

هیجری: ئەگەر کوردی رۆژئاوا بەعام داوابکەن ئێمە چی لەدەستمان بێت لەخزمەتیان داین.

والاپرێس: بەڵام ئەگەر پەیەدە داوا بکات نایکەن؟

هیجری: هیچ حیزبێک، نەک پەیەدە، هیچ کامیان بە تەنیا، داوا بکەن نایکەین.

والاپرێس: کاک مستەفا لەسەر ئەم خەبەرەی بڵاوکراوەتەوە لەسایتەکان چەند کۆمێنتێک هەیە ئەو کۆمێنتانە هیوادارم وەک دەڵێن بە رۆحێکی ریازی و پیاوێکی دێموکرات جوابی بدەیتەوە، یەکێک لەو کۆمێنتانە دەڵێت تورکەکان دوو نوقتە زیادیان داناوە لەو شەش هەزارە، واتە شەست کەستان ناردووە، و تا ئێوە خاوەنی شەش هەزار کەس نین؟

هیجری: لە هەلومەرجێکی ئاوادا گرنگ نییە شەست کەس یان شەش هەزار کەس یان شەست کەس بنێرین بۆ یارمەتیلایەنێکیکوردی، موهیم هەڵوێستی سیاسییە لەو کاتەدا، بۆیە من ئەو کۆمێنتە نەک پێی نارەحەت نیم، بەڵکوو پێم وایە ئەگەر شەست کەسیش بنێرین بۆ خۆی هەڵوێستێکی سیاسییە، بەڵام خەبەرەکە لە بنەڕەتدا ناڕاستە.

والاپرێس :کۆمێنتێکی تریان دەڵێت دێموکراتییەکان خاوەنی ئەرکێکی وا نیشتیمانی نین تا پێی هەستن؟

هیجری: قسە ئازادە هەر کەس دەیکات، ئەگەر دێموکرات خاوەنی هەستی نەتەوەیی نەبێت کە ئێستا شەست و چەن ساڵە لەو رێگەیەدا خەبات دەکات ئەو هەموو پێشمەرگە و سەرکردە و ئەندامەی شەهید بووە، نازانم کێی دیکەیە کە دەتوانێزیاتر لە حیزبیدێموکرات هەڵگری ئەو ئەرکە نیشتمانییە بێت؟

والاپرێس: کۆمێنتێکی تر دەڵێت ئەگەر حیزبی دێموکرات و مستەفا هیجری ئەمەیان کردووە، ئەی ئەوەی لە چی کەلە تەلەفیزێنی رووداو بە پەیەدە دەڵێت دیکتاتۆرە تۆ شتێکی وات وتووە بە پەیەدە؟

هیجری: جا ئەوە چی بەسەرچیەوەیە، ئێمە ئەگەر یارمەتییەکمان نارد بۆ لایەنێک هەقمان نیە پێی بڵێین دیکتاتۆرە واتا دەبێت زمانمان ببەستین، دیارە من نەموتووە دیکتاتۆرە، بەڵام من ئەو رەخنەیەم هەبووە لەسەر کوردستانی خۆرئاوا کە پێکەوە ناسازێین لەحاڵێکدا کە ئێستا ئەو کوردستانە لەژێر فشار دایە، بەڵام هەموو لایەنەکان ناتوانن پێکەوە هێزەکانیان کۆبکەنەوە لەسەریەک و بچن لەوێدا دیفاع بکەن رەخنەکەش دەگەڕێتەوە بۆ پەیەدە، خۆ پەیەدە خۆشیئەو راستییەینەشاوردوەتەوە کە ئیزن بە لایەنەکانیدیکە نادا بەشداریشەڕیبەرگریلە خاک و ولاتەکە خۆیان بکەن.

والاپرێس: کۆمێنتێکی تر دەڵێت پەکەکە و پژاک دەڵێن دێموکرات ئۆردوگانشینە، ئەگەر ئۆردوگانشینە بۆ داوای هاوکاریت لێ دەکەن؟

هیجری: ئۆردوگانشینی ئەگەر دانیشتبین پاڵمان لێ دابێتەوە و هیچ نەکەین رەنگە ئەو قسەیە بڕێک راست بێت، بەڵام کار و تێکۆشانی حیزبی ئێمە هەر بەردەوام بووەو نەوەستاوە، پژاکیش وەک عەرزم کردی ئەوە دوو ساڵە ئاگربەستی لەگەڵ کۆماری ئسلامی ئێران ئیمزا کردووە و لە قەندیل دانیشتووە، فەرقەکەی ئەوەیە ئەو لە قەندیل دانیشتووە، ئێمە لێرە دانیشتووین، ئەگەر مەسەلە دانیشتن بێت.

والاپرێس: مەبەستت ئەوەیەئیمزا کردنی تاکتیکە؟ ئێران لەگەڵ پژاک دەیکات یان ئێران دەیەوێت دەستی پژاک ئاوەڵاتر بکات؟

هیجری: نازانم چیان دەوێت، بەڵام ئەوەندە دەزانم ئاگربەستیان ئیمزا کردووە و دوو ساڵە هیچیش ناکەن (بەپێکەنینەوە).

والاپرێس: بەوەدا پێ دەکەنی دیارە شتێک دەزانی کە لەنێوان ئێران و پژاک هەیە؟

هیجری: من عەرزم کردی مەسەلەی پژاک مەسەلەی پەکەکەیە، پەکەکە پێی وتووە ئاگربەستەکە ئیمزا بکە، ئیمزای کردووە، ئەگەر سبەینێ بڵێ بیشکێنە، دەیشکێنێ.

والاپرێس: کۆمێنتێکی تر دەڵێت هەردوو دێموکرات شەڕی خۆیان راگەیاندووە لەگەڵ پەیەدە و پژاک و پەکەکە ئیتر هاوکاری چی واتا شەڕێکت هەیە؟

هیجری: هیچ شەڕێکمان لەگەڵ هیچ لایەنێکی کوردی نیە، بەڵام لەهەمان حاڵدا خۆمان بەملکەچی هیچ لایەک نازانین و هەر لایەنێک ئەگەر رەخنەمان هەبێت زۆر بە راشکاوانە رەخنەی خۆمان دەڵێین و رەخنەگرتنبەمانای دوژمنایەتی و بەربەرەکانی نییە، پێم وایە هەر هێزێکیش خۆی بە دێموکرات بزانێت دەبێت گوێی لە رەخنە بێت.

والاپرێس: پاش دیدارەکەی تۆ لەگەڵ تەلەفیزیۆنی رووداو لەم رۆژانەدا پژاک تۆی بە هاوهەڵوێستی لەگەڵ قاعیدەی تیرۆریست تۆمەتبار کردووە راگەیاندنێکیان داوە کە مستەفا هیجری لەگەڵ قاعیدە هاوهەڵوێستە بەو پێیەی کە تۆ وتووتە پەیەدە دیکتاتۆرە، ئەم بۆچوونە پێت وایە کارێکی نابەجێیە؟

هیجری: لەمێژە ساڵە گوێمان لەو شێوە دەربڕینانە دەبێلە کۆماری ئیسلامی ئێرانیشدا ئێمە کە داوای سەرەتایترین مافەکانی گەلی کورد دەکەین خەباتی بۆ دەکەین پێمان دەڵێن ئەوە نۆکەری ئیسرائیلە، ئەوە نۆکەری ئەمریکایە، نازانم سەردەمێک دەیان گوت نۆکەری سۆڤیەتە و عادەتمان گرتووە بەو بەرچەسپانە پێی ناڕەحەت نابین، ئەوە لە بۆچوون و فیکری بەرتەسکی ئەوانەوە سەرچاوە دەگرێت، کە تەنیا خۆیان بە راست و حەق دەزانن و باقیدیکە بە ناحەق و ناڕەوا، بەو پێیە دەبێهەموو کەس ملکەچیان بێو تەنیا پێیان هەڵبڵێت ئێمە هەر ئەو کاتەی فتوا دراوە دژی

کوردی سووریە دەفتەری سیاسی ئێمە بەیاننامەی‌داوە و ئەوەمان مەحکووم کردووە لەوێشدا داوامان کردووە هێزەکانی کوردی سووریە بە هەماهەنگی و پێکەوە بتوانن لەبەرامبەر ئەو هێزانەدا بەربەرەکانێ بکەن.

والاپرێس: بۆچوونێک هەیە کە هێزەکانی رۆژئاوا کوردەکانی رۆژئاوا دابەشبوون بەسەر سلێمانی، هەولێر، قەندیل واتە مەبەستم ئەوەیە یەکیەتی و پارتی و پەکەکە دەخالەت لە ئیشی ئێوە دەکەن یان هەر یەکێک لەوانە وابەستەیە بەمانەوە، پێت وایە ئەمە ئەگەر راستە تا چەند کاریگەری دەبێت یان زەرەر دەدات لە کوردەکانی رۆژئاوا؟

هیجری: من پێم وایە هەریەک لە پارتی و یەکیەتی کاریگەریان هەیە لەسەر هێزەکانی کوردی رۆژئاوا، ئەوەش زەرەری داوە لە یەکگرتوویی کورد لەو بەشەدا.

والاپرێس: لە کوردستانی باشوور تا کەی ئێوە لێرە ئۆردووگانشین دەبن، من هەست دەکەم نارەحەتی دەبینم بە دەموچاوی تۆوە، راستە تۆ پێت وایە کوردستان موڵکی هەموو کەسێکە، بەڵام لەوانەیە جاروباریش وا بیر کەیەوە تا کەی ئێمە ئۆردووگانشین بین و لەوانەیە گلەیت لە یەکیەتی و پارتی هەبێت، لە ماوەی رابردوودا قوربانی زۆرتان داوە ئێوە زیاتر لە 300 کەستان تیرۆر کراوە لەژێر دەسەلاتی هەرێمی کوردستاندا یان لەو ناوچە جوگرافییە دوو سکرتێرەت شەهیدبووە ئەرک و کاری ئەو هەموو خێزان و خانەوادەیە بەسەر شانی تۆ و حیزبەکەتەوەیە، بەهەمان شێوە حیزبەکانی تریش تا کەی وا دەبن، ئێستا باسی یەکگرتنەوەت کرد خەباتی چەکداری ناکەن و رێگا نییە بچنەوە و بەرەی جەبهەتان نییە لە پشتەوە ئەمریکا ئێوە و هەموو مەنتیقەی ئێرانی لە چاوەڕوانیدا هێشتووەتەوە، دەمێک سازش دەکات، دەمێک هێرش دەکات بیر لەچی دەکەیەوە بۆ رزگاربوون لەم دۆخ و قەیرانانە؟

هیجری: راستییەکەی ئەوەیە کە ئێمە ئێرەمان هەڵنەبژاردووە بۆ ئەوەی کە لێی بمێنینەوە یان هەرێمی کوردستانی عێراق هەڵبژاردنی خۆمان نەبوو، وەزعیەت و هەلومەرجەکە وای لێ کردووە کە ئێمە لەو مەنتیقەدا جێگیر بین، ئەوەش چونکە بۆ خۆمان دیاریمان نەکردووە، بۆ خۆمان هەڵنەبژاردووە، پێمان ناخۆشە مانەوە لێرە، ئێمە هەمیشە چاوەڕوانین و ئیش دەکەین بۆ ئەوەی رۆژێک بگەڕێینەوە ناو خەڵکی خۆمان لە کوردستانی ئێراندا، لەنێو ئەواندا ئیشی خۆمان بکەین، ئەرکی‌ئێمەش ئەوەیە، بەڵام ئەو وەزعیەتە شتێک نییە کە بۆ خۆمان بەتەنیا بتوانین بیگۆڕین، دەبێت هەلومەرجەکە موناسب بێت لەگەڵ ئەوەی ئێمە پێمان ناخۆشە لێرە بمێنینەوە، لێرە ماندووین، خەڵکەکەش هەر ئەو چاوەڕوانییەی هەیە، بەڵام ئەوە شتێک نییە بەتەنیا بەهێز و توانای ئێمە جێبەجێ بێت، بۆیە عەرزم کردی لە پرسیارەکانی پێشوشدا ئێمە چاوەڕوانین فرسەتێکی مناسب لەو پێوەندەدا بێتەپێشێ تا بتوانین لەنێو خەڵکی خۆماندا حزوورمان هەبێت.

والاپرێس : شتێک لەخەیاڵت دایە کەی دەڕۆیتەوە بۆ کوردستانی ئێران؟

هیجری: وەکو ڕێکەوت ناکرێت ڕێکەوتەکە دیاری بکەین، بەڵام من گەشبینم کە کۆماری ئیسلامی ئێران لەگەڵ هەموو زوڵم و زۆر و پارەی زۆر و ئیدۆلۆژییەکی دواکەوتوانە بە سەرکوت و زەبر و زەنگ توانیویەتی خەڵکی تائێستا ڕابگرێت، بەڵام ئاڵوگۆڕەکانی مەنتیقە ئاڵوگۆڕەکانی دنیا، نارەزایەتی کۆمەڵانی خەڵک لە ئێراندا، هەروەها وەزعیەتێکی ناموناسبی کۆماری ئیسلامی کە لە ئاستی‌نێونەتەوەیدا هەیەتی، بە بۆچوونی من ناتوانێت بۆ ماوەیەکی دوور و درێژ درێژە بەو دەسەڵاتە بدات و ئەو کاتەش دێت کە ئێمەش لەگەڵ هەموو ئازادیخوازانی ئێران لەناو خەڵکی خۆماندا بین.

والاپرێس: لە ئاڵوگۆڕەکانی ڕۆژهەڵاتی ئێران یەکەم شوێن کە تۆ دەچی کوێیە کە دەگەڕێیتەوە؟

هیجری: هەر شارێک بۆ کار و تێکۆشان موناسبتر بێت، لە ئێستاوە دیاری کردنی زەحمەتە.

والاپرێس : لە خەیاڵت نییە؟

هیجری: وەک خۆم پێم وایە لە داهاتوودا کرماشان ببێتە ناوەندی کوردستانی ئێران.

والاپرێس: ئەچیتە کرماشان یەکەم شار ئەگەر بۆت دەست بدات؟

هیجری: بەڵێ، چونکە پێم وایە کرماشان گەورەترین شاری کوردە.

والاپرێس: پرسیارێک بکەم ببورە ئەگەر جەنابت لە تاراوگە شەهید بووی، هیوادارم تەمەن درێژبیت، حەز دەکەی لە کوێ بتنێژن؟

هیجری: پێم خۆش نییە لە تاراوگە شەهید بم.

والاپرێس: دەڵێم ئەگەر بارودۆخەکە ئاوا ڕۆیشت؟

هیجری: ئەگەر بارودۆخەکە ئاوا ڕۆیشت و من نەمام، حەتمەن وەسیەت دەکەم بمبەنەوە کوردستانی ئێران.

والاپرێس: ڕێگا نادات جمهوری ئیسلامی؟

هیجری: دوای جمهوری ئیسلامی.

والاپرێس : مەبەستم ئەو کات جمهوری ئیسلامی بۆ نموونە تۆ تەسەورت نەدەکرد شەهید قاسملوو شەهید بێت، بەڵام تەرمەکانیان لە پاریسە تۆ دەتەوێت لە کوێ بتنێژن؟

هیجری: من دەمەوێت لێرە، لە کوردستان بمنێژن تا ئەو کاتەی‌دەکرێ تەرمەکەم بگەڕێننەوە کوردستانی‌خۆرهەڵات.

والاپرێس: لە کوێ لە چ شارێک هەر لە کۆیە؟

هیجری: بەڵێ هەر لە کۆیە.

والاپرێس : شوێنێکی ترت پێ باش نییە؟

هیجری: نا کۆیەم پێ باشترە، چونکە زۆرتر هەر لێرە ماوینەتەوە.

والاپرێس : ئەگەر کوردستانی ئێران رزگار بوو حەتمەن دەتەوێت لە شارەکەی خۆت بیت لە تەنیشت قازی و قاسملوو.

هیجری: بەڵێ، بەس من خەڵکی مەهاباد نیم.

والاپرێس: تۆ ڕۆژانە دەخوێنیتەوە؟

هیجری: بەڵێ ئەوەندەی فرسەتم بێت دەخوێنمەوە.

والاپرێس: چی زۆرتر دەخوێنیتەوە؟

هیجری: زۆرتر دوو شت دەخوێنمەوە، یەکەم بەیانیان کە دێمە سەر ئیش لە پێشدا ئەو هاوڕێیانەی کە لێرە کارم لەگەڵ دەکەن لە ماڵپەڕەکاندا ئەو خەبەرانەی کە گرنگن بە کوردستان و ئێران بۆم دەهێنن ئەوانە دەخوێنمەوە، بێجگە لەوەی لە ماڵەوە بێت هەرچەن ئیشم زۆرە هەرچەند فرسەتم بێت کتێب دەخوێنمەوە.

والاپرێس: ئەوەی لە زەینتدا بێت کتێبێک کە لە گەنجییەوە خوێندبێتەوە کاریگەری لەسەرت هەبووبێت چییە زۆر تەئسیری هەبووبێت؟

هیجری:زۆر کتێبی وا هەیە کە تەئسیریان داناوە لە سەرەتاوە تائێستا.

والاپرێس : رۆژنامەکانیش بەردەوام دەخوێنیتەوە؟

هیجری: بەردەوام هەموویان نا، بەڵام ئەو ڕۆژنامانەی کە خەبەرێکیان تێدایە بۆ خوێندنەوە ببێت ئەو برادەرانە بۆم دەهێنن.

والاپرێس: حەزت لە چ رەنگێکە لە ژیانتدا، رەنگێکی تایبەت هەیە؟

هیجری: رەنگی سورمەیی زۆرتر دڵم پێوەیەتی.

والاپرێس: چ شتێک لای تۆ زۆر موقەدەس و پیرۆزە لە ژیانتدا؟

هیجری: ئامانجەکانم کە رزگاری نەتەوەی کوردن، بەگشتی بۆ من زۆر موقەدەسن.

والاپرێس: چەند جار تائێستا هەوڵی تیرۆر کردنت دراوە؟

هیجری: ئەوەندەی بۆ خۆم دەزانم دوو جار، بەڵام بە نهێنیش زۆر بووە.

والاپرێس: ئێستاش هەوڵی تریش هەیە؟

هیجری: ئێستاش هەوڵ هەیە هەوڵی زۆر جدی هەیە.

والاپرێس: تۆ ئەو هەموو مەسئولیات و دوژمنەکەشت گەورەیە شەوان بەئاسودەیی دەخەوی یان هەمیشە بە ترسەوە دەخەوی و هەمیشە نیگەرانی؟

هیجری: ترس نا، بەڵام نیگەرانی هەیە عادەتمان گرتووە بەو نیگەرانییە دەیان ساڵە لەو حاڵەدا دەژیم لەژێر بۆمباراندا لەژێر مەترسیتیرۆردا.

والاپرێس: ناترسی؟

هیجری: نەوەڵڵا.

والاپرێس: واتا هیوایەتێکت هەیە لە ژیاندا؟

هیجری: هیواکەم ئەوەیە کوردستانی ئێران رزگاری بێت، منیش بگەڕێمەوە واز لە سیاسەت بهێنم و بتوانم ماوەی ژیانم بحەسێمەوە.

والاپرێس: ئەو قسەیەی تۆ سەرنجم بۆ شتێک رادەکێشێت فیدڵ کاسترۆ کاتی خۆی وای وت کە شۆڕشی کرد لە دارستانەکاندا و وتی دەگەڕێمەوە و بۆ خۆم دادەنیشم، پێم وایە خەڵکانی تریش وایان وت، من هەست دەکەم تۆش هەمان قسە دەکەیتەوە، پێم وانییە وازبهێنیت لە دەسەلات چ گرەنتییەک دەدەی بە من کە سبەینێ وازدەهێنی لە دەسەلات؟

هیجری: هیچ گرەنتیەک نییە، بەس بیر و بۆچوونی خۆمە، بەڵام من بەش بە حاڵی خۆم پێم وایە درێژەدانی بۆ ماوەیەکیدوور و درێژە لە سەرکردایەتیدا نە بە قازانجی ئەو کەسەیە نە بە قازانجی جووڵانەوەکەیە، ئەوەش کە تا ئێستا من ئەو بەرپرسیاریەتییەم قبووڵ کردووە، راستییەکەی لەبەرئەوە نییە پێم خۆشە، لەبەر ئەوەیە زەروورییەتەکە هەست پێ دەکەم لەگەڵ ئەو ئیعتیماد و باوەڕەی حیزبەکەم داویەتی بە من، دەنا شتێک نییە کە من پێم خۆش بێت، ئیستاش پێم خۆشە لە کۆنگرەیەکی دیکەدا یان لە کۆمیتەی ناوەندیدا یەکێکی دیکە هەبێت لە جێگایدابنیشێت. لەو باوەڕە دام ئەوانەی لە تەمەنی سەرکردایەتیدا تەمەنیان دەچێتە سەرێ جێگەی خۆیان بەجێبهێڵن بۆ ئەوەی جیلی گەنج کار بکەن و پێ بگەن، کەسایەتییەکان لەناو کورددا نەبەسترێنەوە بەوەی چەند کەسێکی دیار هەمیشە لە دەسەڵاتدا بن.

والاپرێس: من هیوادارم لە داهاتوویەکی نزیکدا تۆ بەڵێنەکانی خۆت بەریتە سەر لە داهاتووی رزگارکردنی کوردستانی رۆژهەڵاتدا کە ئەوە ئاواتی بەڕێزتانە و لە دەسەڵات بێیتە خوارەوە و جێگا چۆڵ بکەیت بۆ خەڵکی تر بۆ ئەوەی لە داهاتوودا نموونەیەکی جوان بیت و هیوادارم لە داهاتوویەکی نزیکدا لە کوردستانی رۆژهەڵات دیدارێکی وا رۆژنامەوانی ساز بکەین و هیوادارم لەوێش دەرگاکەت وا کراوەبێت و وا سادە بژیت لەگەڵ خەڵک، لەگەڵ رۆژنامەنووسان، نەک وەک

ئەوەی چەند نموونەیەکم هەیە پێشتر کە بارودۆخەکە تەواو گۆڕاوە لای کەسەکان کە دەچنە پۆست و دەسەڵات هیوادارم وا بە سادەیی بمێنیتەوە.

هیجری: من پێم وابێت هەروا دەمێنمەوە، چونکە پێم خۆشە ئەوەت عەرز بکەم من پێش ئەوەی ببمە ئەندامی حیزبی دێموکرات چاوەڕوانی ئەوەم نەبوو بێمە ڕێبەرایاتی حیزب پێشمەرگەیەک بووم پێشتریش کەسایەتییەک بووم لە شاری خۆم ئیمکاناتم هەبووە، هەموو ئیمکانتێکم هەبووە لەناو خەڵکەکەی خۆمدا خۆشەویست بووم، مامۆستایەک بووم کە لەگەڵ گەنجەکان تێکەڵاویم هەبووە، ئەو دەمیش هەڵسوکەوتم لەگەڵ گەنجەکان جیاوازی هەبوو لەگەڵ مامۆستاکانی دیکە پێم وابێت هەندێک تایبەتمەندیم هەبووە کە لە داهاتووشدا ئاڵوگۆڕێک بێتە پێشێ ئەو ژیانەی خۆم ناگۆڕمەوە بە ژیانێکی دیکە.

والاپرێس : ئەگەر ناوی سیانی خۆتم پێ بڵێی؟

هیجری: ناوم مستەفا محەمەد ئەمین ناسراو بە مستەفا هیجری

والاپرێس: لە دایکبووی؟

هیجری: ١٩٤٥/٣/٣

والاپرێس: لە شاری؟

هیجری: نەغەدە.

والاپرێس: پلەی خوێندن؟

هیجری: بەکالیۆرسم لە زمان و ئەدەبی فارسیدا لە دانشگای تاران تەواوم کردووە

والاپرێس: خێزانداری؟

هیجری:بەڵێ، چوار منالم هەیە، دوو کچ و دوو کوڕ.

والاپرێس: هیچ کتێبێکت هەیە نووسراو؟

هیجری: فرسەتم نەبووە

والاپرێس: جگە لە زمانی کوردی و فارسی چ زمانێکیتر دەزانی؟

هیجری: بڕیک ئینگلیزی و زمانیتورکیئازەربایجانی.

والاپرێس :پاسپۆرتی بیانیت هەیە؟

هیجری: بەڵێ

والاپرێس: جینسیەی وڵاتێکی‌ترت وەرگرتووە؟

هیجری: بەڵێ

والاپرێس: ساڵی چەند پەیوەندیت کردووە بە حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانەوە؟

هیجری: ساڵی ١٩٨٠ دوای رووخانی رێژیمی شا

والاپرێس: ساڵی چەند یەکەم دەورە بووی بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی؟

هیجری: ساڵی ١٩٨٠ کاتێک کۆنگرەی حیزبی دێموکرات کۆنگرەی چوارەم لە مەهاباد پێکهات لەوێ من هەڵبژێردرام وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی.

والاپرێس: لەو دەورانەدا هەمووی ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی و دەفتەری سیاسی بوویت؟

هیجری: بەڵێ دوای شەهیدبوونی د.سەعید من بووم بە سکرتێری حیزب، بەڵام لە کۆنگرەی دوایدا مامۆستا عەبدوڵڵا حەسەن‌زادە بوو بە سکرتێری حیزب من وەک جێگری مامەوە و کارەکانم درێژە پێ دا.

والاپرێس: تۆ لەکەیەوە سکرتێری حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانی لە کۆنگرەی چەندەوە، ساڵی چەند؟

هیجری: لە کۆنگرەی سیانزەوە ئێستا دەبێتە دە ساڵ

والاپرێس: کاک مستەفا زۆر سوپاس دەبێت بمبەخشی قسەکانمان زۆر بوو بەس هیوادارم دیدارێکی باش بووبێت.

هیجری: زەحمەتتان کێشا زۆر سوپاس بۆ ئێوە.

وەرگیراو لە سایتی کوردستان مێدیا.

2013-12-27

..

www.peshmergekan.com